КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 180 (8920). ● 1986 йил 20 сентябрь, шанба ● Баҳоси 3 тийин.

ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ БИЛАН МАСЛАҲАТЛАШУВИ

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Краснодар ва Ставрополь ўлкалари меҳнаткашлари билан учрашувлари

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг меҳнаткашлар билан ҳар галги учрашуви етук проблемаларни қандай қилиб яхшироқ ҳал этиш кераклигини, олға томон қилаётган ҳаракатимизга халақит бераётган тўсиқларни тугатиш учун нима қилиш лозимлигини муҳокама қилиш заруратидан келиб чиқади.

М. С. Горбачев яқиндагина, бир ойдан сал кўпроқ вақт муқаддам Узоқ Шарқнинг тараққиёти билан танишган эди. Мана энди Кубань ва Ставрополга иш юзасидан янги командировка бошланди. 18 сентябрь кунининг биринчи ярмида М. С. Горбачев Краснодарда В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди.

Сўнгра у шаҳар бўйлаб сайр қилди. Меҳнаткашлар билан суҳбатлар бўлди. М. С. Горбачев шаҳарнинг социал тараққиётини краснодарликларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини қизиқиб суриштирди. Бу масалаларни муваффақиятли ҳал этиш учун маҳаллий ресурслардан тўлароқ фойдаланиш, қурилиш базасининг қувватларини ошириш зарур, деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари. М. С. Горбачев Краснодарда ёшлар учун уй-жой комплекслари қуриш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлади.

М. С. Горбачевнинг меҳнаткашлар билан суҳбатлари характерини кўрсатиш учун Краснодарнинг марказий кўчасида бўлиб ўтган мана шундай бир гаплашувнинг стенографик ёзувини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

М. С. Горбачев: Мен отпускадаман, шунинг учун узоқ вақт гаплашаверишим мумкин, сизлар эса ишлашингиз керак. Бироқ икки оғиз сўз айтмоқчиман, энг муҳими сизлардан сўрамоқчиман. Апрель Пленумидан кейин орада қарийб бир ярим йил ва партия XXVII съездидан кейин қарийб ярим йил вақт ўтди. Биз, катта аммо реал режаларни белгилаганмиз. Бу сафар биз ҳамма нарсани жуда пухта чамалаб режалаштирдик. Қандайдир ғаройиб қасрлар керак эмас. Айни вақтда бу режалар жуда тиғиз план тарзида ишлаб чиқилган. Бу — биринчиси.

Чунки бутун иш фақат экономикадан иборат эмас. Биз экономикани қайта қуришимиз, социал соҳадаги ҳамма нарсани қатъиян ўзгартиришимиз керак. Уй-жой ҳам, хизмат соҳаси ҳам, медицина, маориф ҳам шу жумлага киради. Умуман инсон ҳар куни яшайдиган, унинг кайфиятини ва ҳамма нарсага муносабатини белгилайдиган муҳит назарда тутилади. Бу соҳада биз кўпгина муҳим нарсаларни назардан четда қолдирдик.

Ниҳоят, биз кўп нарсани қайтадан идрок қилиб чиқишимиз керак. Советларимизда, комсомолда, партиянинг ўзида нималар бўляпти. Биздаги ахлоқ қандайлигини, ҳамманинг ҳам ахлоқи социалистик принципларга, кекса авлодлар — бирлари революция қилганда, бошқалари тузумимизни, қадриятларимизни, турмуш тарзимизни ҳимоя қилиш учун жондан кечиб жанг қилганларида назарда тутган принципларга мос келадими, йўқми эканини кўздан кечиришимиз керак.

Суҳбатимиздан кейин сизлар мана шуларнинг ҳаммаси тўғрисида ўзингиз ўйлаб кўрсангиз, сўнгра эса ўзаро фикр алмашсангиз, кейинги йилларда биздаги ҳамма ишлар ҳам муносиб тарзда бўлмаганлигини кўрасизлар. Ҳамма иш ҳам бизнинг тасаввурларимизга, турмуш тарзимизга, социалистик қадриятимизга, жумладан бу ерда, Кубанда ҳам муносиб тарзда бўлган эмас. Оғир воқеалар бўлиб ўтди, мана шунда ҳақиқатга тик боқиш керак бўлди. Мана шу ҳақиқат сабоғини биз абадулабад ўзлаштириб олишимиз керак. Бу сабоқдан чиқадиган хулоса битта — ҳаққоний, виждонан яшаш керак.

Бундай қилиш қийинми? Ҳа, қийин.

Баъзи бировлар ўз ишларини қонунга хилоф равишда, бошқаларнинг зарарига бошладилар. Бундай ишлар бор, илгари ҳам бўлган ва ҳозир ҳам бўляпти, ўртоқлар. Шу сабабли биз экономикада, социал соҳада тартиб ўрнатишда, интизомни мустаҳкамлашда, салбий ҳодисаларга қарши курашда қила бошлаган ишларимизнинг ҳаммасини давом эттираверамиз. Давом эттираверамиз деганимда Марказий Комитетни ҳам, ҳукуматни ҳам, сиз меҳнаткашларни ҳам назарда тутаман. Чунки меҳнаткашлар одамларнинг манфаатларига мос келадиган ҳаққоний, тўғри сиёсат бўлишига муҳтождирлар. Бироқ Марказий Комитет билан ҳукуматнинг сиёсатини, ёки уларнинг даъватини одамларимиз тушунмасалар ва қўллаб-қувватламасалар, Марказий Комитет ҳам, ҳукумат ҳам ҳеч нарса қила олмайдилар. Одамлар буни тушунаётганликларини, биз ўтиб олган йўлдан қатъият билан олға бориш кераклигини бу ерда, Кубань диёрида сезиб турибман.

Кубань меҳнаткашлари билан учрашувлардан кейин мана шундай дастлабки хулосаларга келдим.

Сизлардан шуни сўрамоқчиман: Сизлар ҳақиқий қайта қуришни хоҳлайсизларми? Ёки ишлар аста-секин эскичасига бораверсинми?

Овозлар: Қайта қуришни хоҳлаймиз.

М. С. Горбачев: Аёллар қайта қуришни хоҳлашар экан, эркакларчи?

Овозлар: Эркаклар қайта қуришни тағин ҳам активроқ олиб боришлари керак.

М. С. Горбачев: Тўғри. Мен бугун бу ерда ва активларингиз ҳузурида, бутун мамлакатга ҳам шуни айтмоқчиман. Қайта қуришни актив олиб бориш керак. Тўғри фикр.

Яна нималар демоқчисиз? Биз нималар рўй бераётганлиги ҳаммага равшан бўлсин учун, ҳамма билсин учун масалаларни мана шундай тўппа-тўғри, очиқ-ойдин ўртага ташлаётганлигимиз сизларни чўчитмайдими, безовта қилмайдими?

Овозлар: Худди шундай бўлиши керак. Коммунист раҳбарлардан, масъул кишилардан қаттиқроқ жавоб талаб қилиш лозим.

М. С. Горбачев: Ҳаммага нисбатан катта талаблар қўйиш керак, деб ҳисоблайман. Аммо, раҳбарлар билан коммунистлар ўзларига нисбатан қўйиладиган талаблар икки ҳисса кучайтирилиши лозимлигини тушунишлари керак. Бу гапни ҳам мен партия активларига айтмоқчиман. Биз мамлакатда режалаштирган ишларни партиядан бошлаймиз. Энг муҳими — активликдир, сусткашлик ва қолоқликнинг андаккина кўринишларини ҳам улоқтириб ташлаш керак. Аввало, партия халққа яқин бўлиши, унинг эҳтиёжларини билиб туриши, халқ ҳаётининг томир уришини доимо сезиб туриши керак. Биздаги ҳамма ишлар кўнгилдагидек бўлади, чунки халқ партияга эргашиб бормоқда.

Биз қилаётган ишларга ишонаётганингизни сезиб турибман. Ҳамма иш бирданига тўхтаб қолмасмикин, деб қўрқмаяпсизларми?

Овозлар: Айтинг, айтинг, иш бузилиб қолмасин.

М. С. Горбачев: Агар биз бошланган ишдан чекинсак, халқимизнинг жуда хафсаласи пир бўлур эди, деб ўйлайман ва бу гапни очиқчасига айтяпман. Бу эса ҳамма нарсага таъсир қилган бўлур эди. Бунга йўл қўйиб бўлмайди. Энг муҳими эса биз халқ манфаатларини ўйлаб, мамлакат манфаатларини, тинчлик манфаатларини ўйлаб, бунга йўл қўя олмаймиз.

Овоз: Совет мораторийсига қарамай, нега Қўшма Штатлар Невада штатидаги полигонда ядро синовларини давом эттирмоқда?

М. С. Горбачев: Биз тинчлик учун қийин кураш олиб боряпмиз. Илгари АҚШ ўзининг ҳамма милитаристик режаларини кўпгина уйдирмалар билан, Совет Иттифоқининг образини, унинг ташқи сиёсатини жуда сохталаштириб кўрсатиш билан изоҳлар эди.

(Давоми иккинчи бетда).

СУРАТДА: М. С. Горбачевнинг Краснодар аҳолиси билан учрашув пайти.

ТАСС телефотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси 18 сентябрь куни бўлиб ўтган мажлисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг халқ хўжалиги ишлаб чиқариш тармоқларида иш ҳақи системасини такомиллаштириш ва уни меҳнат коллективлари ишлаб топган маблағлар ҳисобига ошириш тўғрисидаги қарорини амалга ошириш чоғида юзага келаётган вазифалар муносабати билан меҳнат коллективларига, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига мурожаат этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Сиёсий бюро ана шу муҳим тадбир тегишли тармоқлардаги барча ходимларнинг жуда актив иштирокида амалга оширилиши, илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришга, ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ва маҳсулот сифатини яхшилашга, ҳалол ишлайдиган ходимларни рағбатлантиришга, иш ҳақининг меҳнат миқдори ва сифатига қаттиқ боғлиқлиги принципига изчил амал қилинишига ёрдам бериши лозим, деб яна бир карра таъкидлади. Меҳнаткашлар иш ҳақи системасини қайта қуриш юзасидан белгиланган тадбирларни тушуниб кутиб олишларига, ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ўн иккинчи беш йиллик вазифалари муваффақиятли бажарилишини таъминлашларига ишонч изҳор этилди.

Сиёсий бюро Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар жорий этишни мақсадга мувофиқ, деб топди. Шу муносабат билан умумий касалликлари туфайли инвалид бўлиб қолган Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига ўз квартираларини иситиш учун сотиб олаётган ёқилғи қийматини эллик процент арзонлаштириш, Ватанни ҳимоя қилиш чоғида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг хотинлари ва ота-оналари учун, улар олаётган пенсиядан қатъи назар, уй-жой, ёқилғи ва коммунал хизмат ҳақи тўлашда худди ана шундай имтиёз белгилаш назарда тутилмоқда.

Сиёсий бюро меҳнаткашларнинг КПСС XXVII съезди адресига юборган ёзма ва оғзаки мурожаатларини кўриб чиқиш якунларини муҳокама қилди. Бу иш чоғида гражданларнинг, мазмуни аввало жамиятимиз ҳаётида рўй бераётган катта ўзгаришлар, Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини совет халқи қўллаб-қувватлаши билан боғлиқ бўлган кўпдан кўп мурожаатлари кўриб чиқилди. Шу муносабат билан съезд почтасида Давлат планларининг бажарилишига ҳалал бераётган нарсалар қаттиқ танқид қилинди, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, хўжалик механизмини қайта қуриш, социалистик демократияни, ўз-ўзини бошқариш принципларини ривожлантириш, хўжасизлик, бюрократизм, ичкиликбозлик, социалистик интизом ва қонунчиликнинг бузилишига қарши курашни кучайтириш масалалари ўткир қилиб қўйилди. Меҳнаткашлар ўртага қўйган энг муҳим масалалар партиянинг раҳбар органлари томонидан оператив кўриб чиқилди, бу масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди, зарур топшириқлар берилди.

Сиёсий бюро иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига съезд почтаси билан ишлаш тажрибасини ҳисобга олиб, аҳолининг асосли шикоятлари ва танқидий мулоҳазаларини юзага келтираётган сабабларни йўқотишга қаратилган куч-ғайратларни активлаштиришни, тегишли масалаларни бевосита жойларнинг ўзида яна ҳам оперативроқ ҳал этишни, меҳнаткашларнинг хатларини қараб чиқиш ва уларни қабул қилишни ташкил этишдаги камчиликларни собитқадамлик билан бартараф этишни таклиф қилди.

Сиёсий бюро ўртоқ Н. В. Тализиннинг Хитой Халқ Республикасига сафари, унинг ХХР раҳбар арбоблари билан учрашувлари ва суҳбатлари якунлари тўғрисидаги ахборотини муҳокама қилиб, ана шундай алоқалар икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар практикасига тобора кўпроқ кириб бораётганлигини ва бу мамлакатлар ўртасида турли соҳалардаги ўзаро фойдали ҳамкорликни ўзини оқлаган формалар негизида ҳам ва янги, яна ҳам истиқболли формалар қидириш йўли билан ҳам активлаштиришга хизмат қилади, деб таъкидлади.

КПСС XXVII съездида белгиланган йўлга мувофиқ, Совет Иттифоқи бундан буён ҳам Совет — Хитой муносабатлари бизнинг халқларимиз, тинчлик ва социализм ишини мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида яхши қўшничилик тусини олиши учун ўзига боғлиқ ҳамма ишларни қилавериши таъкидлаб ўтилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида партия XXVII съезди қарорларини, мамлакат иқтисодий ва социал тараққиётининг ташқи сиёсий йўлини амалга оширишнинг энг муҳим йўналишлари юзасидан КПСС Марказий Комитети йўл-йўриқларини рўёбга чиқаришнинг бошқа муҳим масалалари ҳам кўриб чиқилди.

ШАҲАР БАЙРОҒИДА — ОРДЕН

КУЙБИШЕВ, 19 сентябрь. (ТАСС). Хўжалик ва маданий қурилишда меҳнаткашлар эришган ютуқлар учун, уларнинг революцион ҳаракатдаги хизматларини, Улуғ Ватан урушида ғалабани таъминлашга катта ҳисса қўшганлигини нишонлаб ва асос солинганлигининг 400 йиллиги муносабати билан Куйбишев шаҳри Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланди.

Бугун опера ва балет театри биносида партия, совет, жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари вакилларининг Ватан мукофоти топширилишига бағишланган тантанали йиғилиши бўлди.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси В. И. Воротников нутқ сўзлади. У партия Марказий Комитети СССР Олий Совети Президиуми номидан шаҳар ва областнинг барча аҳолисини юксак мукофот билан самимий муборакбод қилди. В. И. Воротников СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттирди ва йиғилганларнинг давомли қарсаклари остида орденни шаҳар байроғига қадаб қўйди.

БЎКА

● **РАЙОНДАГИ маданият уйи қошида тузилган агитбригада аъзолари Ильич номли колхознинг Умар Юсупов бошлиқ бригадаси дала шийпонида бўлдилар. Агитбригада раҳбари Зиёдулла Сайдуллаев халқаро аҳвол ҳақида суҳбат ўтказди. Сўнг ҳавасқорлардан Шуҳрат Асрорқулов, Ҳамроқул Матқулов ва бошқалар ижросида концерт қўйиб берилди.**

ЧИНОЗ

● ЯЛЛАМА карьерининг 40 кишилик ҳашарчилар бригадаси Охунбобоев номли колхозда меҳнат қилаяпти. Уларнинг ҳар бири колхоз хирмонига кунига ўртача 80—90 килограммдан пахта тўкаяпти. С. Алишев, Н. Одилхонов, Ў. Холиқова, С. Андақулова ва С. Дўсматов сингари ёрдамчилар йиғим-теримда бошқаларга намуна бўлишмоқда.

Ҳашарчилар мавсумда 60 тонналик хирмон уйишга сўз беришган.

БЕКОБОД

● **«ДАЛВАРЗИН» совхозн қишлоқ маданият уйи қошида ташкил этилган агитбригада коллективи ҳам пахтакорларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Коллектив мазкур хўжаликнинг Тўхтабой Мирзаев бошлиқ бригадаси дала шийпонида бўлди. Лекторлардан Рустам Умаралиев, Аҳад Собировлар совхоз ишчиларига «Пахта ифтихоримиз» ҳамда «Ошқозон-ичак касалликларининг келиб чиқиши ва уларнинг олдини олиш» мавзуларида лекциялар ўқишди. Сўнгра деҳқонлар «Далварзин тароналари» ансамбли иштирокчилари ижросида концерт томоша қилдилар.**

ҒАЛАБА

● **РАЙОН соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли кўчма амбулатория 15 сентябрдан буён дала меҳнаткашларига намунали медицина хизмати кўрсатмоқда.**

Кўчма амбулаторияда ўз касбининг билимдонлари бўлган 11 нафар медицина ходими уюшган. Шу кунгача улар Киров номли. Свердлов номли колхозлар ҳамда «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхози пахтакорларини медицина кўригидан ўтказишди.

* * *

● «ЎЗБЕКИСТОН ССР БЕШ ЙИЛЛИГИ» совхозида район механик-ҳайдовчиларининг кўрик-конкурси бўлиб ўтди. Бу ерда 427 та терим агрегати кўрикдан ўтказилди. Свердлов номли, «Победа», «Ленинград» ва Энгельс номли колхозлар, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози ҳамда Киров номли ўқув хўжалиги механизаторлари конкурс ғолиблари деб топилди.

ПИСКЕНТ

● **«ГУЛИСТОН» колхози территориясида истиқомат қилувчи бир группа пенсионерлар ватанпарварлик ташаббуси билан чиқишди. Улар пахта йиғим-теримида актив иштирок этиб, хўжалик хирмонига муносиб ҳисса қўшишга аҳд қилдилар. 40 кишидан иборат пенсионерлар бригадаси аъзолари ҳозиргача жами 5 тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб топширдилар. Ҳаким ота Ҳамроев, Ҳайитқул ота Абдиев ва Сафар ота Нишоновлар кунига 45—50 килограммдан пахта териб, намуна кўрсатмоқдалар.**

ОҚҚЎРҒОН

● КУЙБИШЕВ номли колхозда илғор теримчи Мадина Ҳасанова шарафига байроқ кўтарилди. У беш кун мобайнида 1012 килограмм пахта териб, теримчилар ўртасида ўтказилаётган ўзаро мусобақада ғолиб чиқди. Шунингдек, колхозчи Доно Исканбоева ҳам беш кунда 656 килограмм пахта териб, пешқадамлар сафида бормоқда. Бу икки илғор теримчининг ҳар бири мавсумда саккиз тоннадан пахта теришга аҳд қилган.

● **УЛБЎСИН ОМОНОВА теримнинг дастлабки кунлариданоқ ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Белгиланган нормани ошириб бажариб, кўпчиликка ўрнак бўлаётир. Бўка районидаги «Кремль» совхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мария Ковалева бригадаси ишчиси Улбўсиндан ҳар қанча ўрнак олса арзийди (чапда).**

● **РАЪНО ЭСОНОВА. У Пискент районидаги Свердлов номли колхознинг Р. Хидиров бошлиқ бригадаси аъзоси. Бригада бу йил 35 центнерлик марранн кўзламоқда. Раъно бу марранинг эгалланишига муносиб ҳисса қўшиш учун курашаётир.**

А. Зуфаров фотолари.

ЯНГИ ҲОСИЛДАН СИФАТЛИ ТОЛА

● **ЯНГИЙЎЛ пахта тозалаш заводи коллективи янги ҳосилдан ҳар куни 22—25 тонна тола ишлаб чиқаряпти. Пахтадан тола чиқиши 33 процентни ташкил этмоқда. Маҳсулотнинг сифатли бўлишини таъминлашга жиддий эътибор берилмоқда. Суратда: халқ контроли группасининг аъзоси, энергетик Умар Маҳтиев (чапдан), лаборатория мудири Нина Ивановна Лошкарева ва ишчи Билол Сафаров Ленин номли колхоз пахтасидан тайёрланган толаларни жўнатишга тайёрлашяпти.**

Р. Галиев фотоси.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 19 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун машина терими — бир кунлик, бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Чиноз	1,04	6,62	—	—
Янгийўл	0,53	4,93	0,03	0,03
Бекобод	0,57	3,79	—	—
Пискент	0,55	3,78	0,07	0,07
Оққўрғон	0,40	2,77	0,02	0,02
Бўка	0,22	0,94	—	—
Ўрта Чирчиқ	0,18	0,69	—	—
Ғалаба	0,10	0,48	—	—
Коммунистик	0,06	0,07	—	—
Область бўйича	0,38	2,48	0,01	0,01

ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ БИЛАН МАСЛАҲАТЛАШУВИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Биринчидан. гўё Совет Иттифоқи бутун дунёни забт этиб олиш билан таҳлика солмоқда, ҳарбий устунликка интилмоқда, бутун Ғарбий Европани оккупация қилиб олмоқчи, деб даъво қилмоқдалар. Гўё Совет Иттифоқи Африкага, Осиёга «Панжа урмоқчи» деган гапларни айтмоқдалар. Улар Совет Иттифоқи образини, ўз ибораларн билан айтганда, «Рус айиғи», «Рус агрессори» тарзида тасвирладилар. Мен сизларга қараб туриб: наҳотки биз ҳаммамиз, мен ҳам, сизлар ҳам, мамлакатимиздаги нарсаларнинг ҳаммасини барпо этган барча авлодларимиз мана шундай таассурот қолдираётган бўлсак? — деб ўйлаяпман. Биз ўз мамлакатимиз билан фахрланамиз. Биз қанчадан-қанча куч сарфладик ва қанчадан-қанча кишиларимиздан жудо бўлдик. Наҳотки биз бошқа халқларга нисбатан мана шундай маккорона режаларни тузаётган бўлсак? Бир вақтлар биз Раиса Максимовна билан Достоевский асарларини ўқиган эдик. Эҳтимол, русларнинг қалби — энди қардошлик ва бирлик учун жуда очиқ, деб ёзган эди у. Энди совет халқи ҳақида шу гапни айтиш мумкин

Биз ўзимизнинг ташқи тинчлик сиёсатимиз билан одамларни Ер юзидаги ҳаётни сақлаб қолиш билан бирга, ядро урушига йўл қўймаслик, атроф-муҳитни ҳам сақлаб қолиш учун бирлашишга таклиф қиляпмиз.

Дунё ўз муаммоларини ҳал қилиш учун ресурсларга эгадир. Айтишларича, қуролланиш пойгасига ҳар йили 400 миллиард, эҳтимолки, ҳатто 500—600 миллиард доллар сарфланмоқда. Ҳолбуки, одамларнинг биринчи галдаги эҳтиёжларини қондириш учун 100 ёки 200 миллиард доллар кифоя. Мавжуд маблағлардан фойдаланилса бир йилда шунча иш қилиш мумкин.

Ё бўлмаса: Совет Иттифоқи гўё ҳар қандай контролга қарши, у билан битим тузиб бўлмайди, у битимларга риоя қилмайди, деган гапларни айтган эдилар. Биз бу уйдирмаларнинг ҳаммасини фош қилганлигимизни кўриб турибсизлар. Биз ҳамма соҳаларда шундай сиёсатни таклиф қилдикки, бу сиёсат тинчликсевар бўлганлиги учун у билан баҳс юритиш қийин. Энди одамлар Совет Иттифоқи пропаганда билан шуғулланмоқда, у урушга интилмоқда, деган гапларга ишонқирамай қолдилар. Чет элликлар юртимизга қанчалик кўп келиб, совет кишиларимиз билан мулоқотда бўлсалар, уларнинг саховатли, тинчликсевар, меҳмондўст, содда, қалби очиқ эканлигига шунчалик кўп ишонч ҳосил қилмоқдалар. Бизнинг бир профессоримиз, филология фанлари доктори АҚШнинг 22 та университетида лекция ўқиб қайтиб келди. Унга америкалик олимлар, америкалик зиёлиларнинг намояндалари Россия маънавийликнинг сўнгги макони, маскани бўлиб қолаётганлиги тўғрисида гапиришди. Умуман бизнинг мамлакатимиз қандайлигини, биз қандай халқ эканлигимизни, биз нималарни ўйлаб, нималарни орзу қилаётганимизни, нималарга интилаётганимизни одамлар тушуна бошладилар. Мана шуларни биз ташқи сиёсатимизда мужассамлаштиряпмиз. Бу — жуда кучли жиҳатдир.

Аммо энг илғор ташқи сиёсат мустаҳкам базага таяниши керак. Бу база юз ўгириб бўлмайдиган реалликлардир. Қудратли экономика, жипслашган халқ, мустаҳкам мудофаа мана шундай реалликлардир. Мана шуларнинг ҳаммаси сиз билан бизнинг қўлимизда.

Милитарист доираларнинг намояндалари билан бир битимга келиш қийин. Аммо Америка халқи, бошқа ҳамма халқлар ҳам тинчликдан манфаатдордирлар. Биз шунга асосланиб иш тутяпмиз ва одамлар тинчликни сақлаб қолиш кераклигини тушуниб оладилар, деб умид қиламиз.

Овоз: Михаил Сергеевич. экономикани қайта қуриш соҳасида жуда кўп иш қилинмоқда, бироқ одамларнинг онгини қайта қуриш орқада қолмоқда. Ҳатто моддий жиҳат, онгли жиҳатдан илдамроқ бормоқда, демоқдалар. Икки ўртада тафовут пайдо бўлиб қолмайдими? Шу тафовутни тугатиш учун ҳозир нималар қилинмоқда?

М. С. Горбачев: Ҳа, тафовут пайдо бўлди. Биз тафаккур орқали ҳамма ишни амалга оширишни истаймиз. Хўш, тафаккурнинг ўзи нима? Ҳозир ҳамма муаммолар ошкора ва бутун халқ ўртасида муҳокама қилиниши керак. Биз шундай қилаяпмизми?

Овозлар: Қиляпмиз.

М. С. Горбачев: Биз тартиб ва интизомни мустаҳкамлаяпмиз. Бу одамларнинг онгида бурилиш ясаяптими? Ясаяпти.

Биз одамларни янгича ёндашувларга, бошқача усулларни ўзлаштириб олишга таклиф қилаяпмиз. Гарчи даъватлар, китоблар ва шиорлар ҳам зарур бўлса-да, буларнинг ҳаммаси онгни ўзгартира олмаслигини назарда тутинглар. Мана шулар ҳақида ёзиш ҳам керак. Одам ўз позициясини, онгини, муносабатини кураш жараёнида ўзгартиради. Шу сабабли биз ҳамма жабҳаларда — иқтисодий, социал, маънавий, сиёсий соҳаларда курашни авж олдиряпмиз. Шу жараёнларнинг ҳаммасини авж олдирар эканмиз, тафаккур ўзгариб боради, ёндашув усуллари ўзгариб боради, одамларнинг принципиаллиги мустаҳкамланади, деб умид қиламиз.

Апрель Пленумидан кейин ҳамма одамлар муаммолар ҳақида гапира бошлашди. Аммо — ҳали кўрамиз, деб ўйлаганлар ҳам бўлди. Ҳозир халқ сизга ўхшаб кўпгина масалаларни туппа-тўғри ўртага қўймоқда. Бинобарин, мен одамларнинг активлиги ошган сайин уларнинг тафаккурида қайта қуриш ҳам рўй беришига ишонаман. Шундагина вазифаларимизни ҳал этиш мумкин.

Овоз: Биз чет эллар билан жуда мулойим гаплашаётганимиз йўқми?

М. С. Горбачев: Бизнинг принципимиз шундай: қатъий сиёсат ўтказиш, мен айтиб ўтган принципларни ҳимоя қилиш, аммо ишни амалий руҳда олиб бориш керак. Сабот-матонат кўрсатиш керак. Сабот-матонат — мулойимлик эмас. Улар жазавага тушаверсинлар. Совет—Америка муносабатларида бошланай деб турган илиқликни барбод қилиш учун, бир вақтлар Пауэрсни учирганларидек, ҳар хил найрангларни ўйлаб топмоқдалар. Сўнгра жаҳон аҳли кескинликни юмшатишга қайтиш кераклигини ўйлаб турган пайтда, Корея самолётини учирдилар. Энди қўлидан ушлаб олинган жосус «Данилофф иши»ни кўтариб чиқдилар. У кўп жойларда, шу жумладан, сизларга яқин жойларда ҳам шундай ишлар билан шуғулланган. Улар мана шу жосуслик ишидан фойдаланиб, Совет—Америка муносабатларини яна бузмоқчи ва Совет Иттифоқининг сиёсатига нисбатан шубҳа-гумон уруғларини сочмоқчи, одамларимиз ҳақида Америка халқида эндигина вужудга кела бошлаган тасаввурни бузмоқчи бўлмоқдалар.

Хўш, биз асабийлашишимиз керакми? Йўқ, асабийлашмаймиз. Биз иғвога учмаймиз. Сизлар Совет Иттифоқи кучли бўлишини ва тинчликсеварлик сиёсатини қатъият билан ўтказишни хоҳлаётганингизни тушуниб турибман. Бу — тўғри хоҳиш.

Овоз: Михаил Сергеевич, Кубань бўйлаб қилган сафарингиздан қандай таассурот олдингиз?

М. С. Горбачев: Мен Кубанни азалдан биламан...

Кубань, барча меҳнаткашлар, партия ташкилоти анчагина жиддий даврдан ўтдилар. Бу гап аввало маънавий муҳитга ва тартибга тааллуқли. Краснодар партия ташкилоти яхши ишлаяпти, деб ҳисоблайман. Яхши тартиб ўрнатилмоқда. Буни одамлар қўллаб-қувватламоқдалар, кеча бу ҳақда кўп гапирилди. Энди Кубаннинг муҳити тоза бўлиб қолди. Менимча, энг муҳими мана шу.

Овоз: Юртимиз шунча йилдан бери тинч бўлиб келаётганлиги учун ҳукуматимизга катта раҳмат, бу — жуда муҳим иш. Медиклар номидан шуни айтмоқчиманки, соғлиқни сақлашга кўпроқ эътибор берилишини ва меҳнатга яраша ҳақ тўланишини истаймиз.

М. С. Горбачев: Мен сизга шуни айтмоқчиман, сиз жуда катта масалани кўтардингиз. Медицина хизмати — халқ саломатлиги демакдир, халқнинг соғлиғи эса энг катта бойлигимиз. Ҳозир биз соғлиқни сақлаш системамизни ривожлантириш тўғрисида, унинг базасини ривожлантириш ҳақида кўп йилларга мўлжалланган катта қарор тайёрлаяпмиз. Медикларнинг меҳнатини рағбатлантиришни яхшилаш чора-тадбирлари тайёрланяпти.

Соғлиқни сақлаш ва маориф — муҳим соҳалар, деб ҳисоблаймиз. Бу соҳаларни ривожлантирмай туриб, жамият нормал яшай олмайди ва келажак ҳақида ўйлай олмайди. Мактабдан кейин биз бутун соғлиқни сақлаш системамизни жиддий такомиллаштиришга киришамиз.

Овоз: Фан-техника тараққиёти инженерларнинг ролини кўтаришни талаб қилади. Бу масала қандай ҳал этилмоқда?

М. С. Горбачев: Биз бу хусусда яхши қарор қабул қилдик. Бироқ, чамаси, баъзи жойларда бу қарорнинг амалга оширилиши пайсалга солинаётганга ўхшайди. Биз ишлар юришиб кетган Ленинград тажрибаси асосида қабул қилган ҳамма чора-тадбирларимиз инженер-техник ходимлар 5—7 сўмдан қўшимча ҳақ оладиган қилиб амалга оширилганини аниқладик. Бизнинг ўйлаганимиз — бу эмас.

Биз инженер меҳнатининг обрў-эътиборини кўтариш учун ҳамма ишни қилаверамиз. Бизда маълумот жиҳатидан инженерлар кўп, аммо фикри ва иш натижалари жиҳатидан озроқ. Шу боисдан ҳам инженер ҳозир кўпроқ самара бераётган жойларда унинг меҳнатини рағбатлантириш керак. Тасодифан инженерлар орасига тушиб қолган кишилар эса, эҳтимол ўйлаб кўриб, бошқа иш билан шуғуллангани маъқулроқ. Ихтиёримиздаги ҳамма нарсани истеъдодли, ишчан инженерларга берайлик. Биз бирон бир қарорни ишлаб чиқаётганимизда одамлар билан, мутахассислар билан маслаҳатлашамиз, бутун мамлакатда муҳокама қиламиз. Кабинетларда кўп қарорларни босиб чиқариш мумкин, аммо уларнинг нафи кам бўлади. Бу ўринда бирон бир камчиликка йўл қўйганга ўхшаймиз.

Овоз: Мен юристман. Ҳамма соҳада — маънавий, моддий соҳаларда юридик хизматнинг обрў-эътиборини кўтариш керак. Бу соҳада ҳозирча ўзгариш сезилмаяпти.

М. С. Горбачев: Сиз жуда тўғри айтдингиз. Умуман биз қонунларга мувофиқ яшашимиз ва ишлашимиз керак. Агар шундай бўлса, адолат ҳам, тартиб ҳам жойига тушади. Ҳозир бизда қонунбузарлар, қонунни четлаб ўтиш ҳоллари жуда кўп. Ҳозир биз юридик фанни ривожлантириш тўғрисида, кадрлар тайёрлаш ҳақида, меҳнаткашларга ҳуқуқ маълумотини бериш тўғрисида қарор қабул қиляпмиз. Бу — жуда муҳим масала. Социалистик қонунчилик тантана қилиши керак-да, ахир. Шу билан бирга ҳамма учун битта қонун, ҳамма учун битта интизом, ҳамма учун битта ахлоқ бўлиши керак. Бироқ ҳамма учун социалистик ахлоқни тавсия қилиб, ўзи учун сохта ахлоқни танлаб олаётган шахслар ҳали барҳам топгани йўқ. Бунақаси кетмайди. Буни бутун мамлакат олдида очиқ-ойдин айтиш керак.

Овоз: Ҳозир қурилишни, айниқса қишлоқ қурилишини бошқариш қайта қурилмоқда. Аммо бу иш чўзилиб кетмадими? Ярим йилдан кўпроқ вақтдан бери нормал ишлай олмаяпмиз. Гоҳ бошқарувнинг бир структураси, гоҳ иккинчиси ташкил этилмоқда. Айтишларича, ҳозир учинчиси ташкил этилар эмиш.

М. С. Горбачев: Йўқ, энди масалалар ҳал этиб бўлинди. Муҳокама қилинган пайтда, эҳтимол, учта эмас, балки ўнта вариант бўлгандир. Аммо капитал қурилиш — экономикамизнинг энг мураккаб тармоғи. Уни шу пайтгача бўлган ҳолатда қолдириш ярамайди. Нега? Биринчидан, агар биз бу тармоқни самарали қилмасак, халқ хўжалигини самарали қила олмаймиз. Нималар бўлаётганига бир назар ташланг. Лойиҳалаш пайтида эски лойиҳалар асос қилиб олинмоқда ва техника соҳасидаги қолоқлик давом эттирилмоқда. Кейин бу лойиҳалар норматив муддатларда белгиланганидек, 3—3,5 йилда эмас, балки 6—9 йилда амалга оширилмоқда. Эскирган тарзда лойиҳалаштирилган нарса қурилиш давомида бундан ҳам эскириб қолмоқда. Ниҳоят куч ва воситаларнинг тарқоқлигини олиб кўринг. Шуларнинг ҳаммаси бирга қўшилиб катта-катта маблағларнинг ҳаракатсиз ётиб қолишига олиб бормоқда. Шу сабабли бу жараённинг ҳаммаси — лойиҳалаш ҳам, ишлаб чиқариш фаолияти ҳам битта қўлга — қурилиш комитетларига топширилмоқда. Бошқарув структураси соддалашади. Бундан ташқари, янги структура параллел бўғинларнинг, кераксиз базаларнинг тугатилишига олиб боради, деб умид қиламиз.

Сўнгги вариантни биз энг мақбул вариант, деб ҳисоблаймиз. Бу вариант ҳамма республикаларда, неча ўнлаб обкомларда, қурилишда, фан аҳиллари ўртасида муҳокама қилинган. Уни ҳамма қўллаб-қувватлади. Мана шу сўнгги вариант амалга оширилади. Шу ишни бошқарадиган қурувчилар аппарати ҳам қаппайиб, бесўнақай бўлиб кетди, сансалорлик кўп, деб ўйлаймиз. Ўртоқлар бу аппаратни камида 40 процент қисқартиришни таклиф қилмоқдалар. Тартибга солиш соҳасида катта иш ўтказишга тўғри келади. Биз бу ишни бошладик, уни ўтказаверамиз.

Юқори эшелонга келганда, бу масала ҳал этилган. Ўрта ва қуйи эшелонларда — областлар даражасида ва бевосита ишлаб чиқариш бирликларида бу иш 1986—1987 йилларда амалга оширилади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Краснодар ўлкасининг партия активлари билан учрашди.

Учрашув чоғида ўлканинг иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга халақит бераётган мавжуд муаммолар қизғин муҳокама қилинди. Жумладан, Усть-Лабинский районидаги «Кубань» колхозининг комплекс бригадаси бошлиғи, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **М. И. Клепиков** қишлоқ хўжалик техникасининг сифатини ошириш зарур, деган масалани ўртага қўйди. Биз яхши техника кутяпмиз, деди бригадир. Бу техника оз бўлса-да, аммо яхши ва пишиқ-пухта бўлсин. Биз Сифат белгиси қўйилган янги комбайн олдик. Аммо биз уни қисмларга ажратиб, ҳаммасини кўздан кечириб тартибга соляпмиз, акс ҳолда уни ишлатиб бўлмайди. Бу гап ҳамма машина-механизмларга, уларнинг ҳамма маркаларига ҳам тааллуқлидир. Комбайнни оламиз-у, уни қайтадан кўздан кечириб, тартибга солишга, қайтадан созлашга киришамиз.

М. С. Горбачев: Сифат белгисига етказиб оляпмиз денг?

М. И. Клепиков: Ҳа, Сифат белгиси даражасига ўз устахонамизда етказиб оляпмиз. Шу тариқа биз вужудга келтирган бутун бир ремонт индустрияси асосида Кубаннинг ўзида бир неча завод барпо этиб, ўз техникамизни ишлаб чиқаришимиз мумкин.

М. С. Горбачев: Тўғри.

М. И. Клепиков: Михаил Сергеевич, мен Сизга айтсам, сифат масаласи, эҳтимол, ҳамма масалалардан муҳим бўлса керак. Ҳар қандай маҳсулотнинг сифатини ҳар жиҳатдан ошириш учун одамлар билан ишлаш керак, саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам.

М. С. Горбачев: Михаил Иванович, Сиз дейман, қишлоқ хўжалигига, аграр саноат комплексигагина эмас, бутун мамлакатга тааллуқли масалани кўтараяпсиз-ку.

М. И. Клепиков: Бутун мамлакатга тааллуқли бу масала.

М. С. Горбачев: Тимашевский районининг ходимлари билан бўлган суҳбатларга қараганда, ҳозир колхозлардан маҳсулот қабул қилишнинг қаттиқ тартиби жорий этилибди. Буни бўшаштирмаслик керак, деб ўйлайман, чунки бу ўринда гап маҳсулотлар ҳақида, халққа бериладиган озиқ-овқат тўғрисида бормоқда. Ҳозир ҳамма сифатга эътибор бераётганлиги жуда соз. Аммо қишлоқ хўжалигига маҳсулот етказиб бераётганларга нисбатан ҳам мана шундай талабчанлик керак. Машиналар сифатли, комплектли бўлсин, машина системалари, машина ва ўғитларнинг керакли турлари етказиб берилсин, зарур рецептларга мувофиқ омихта ем тайёрлансин, ҳоказо ва ҳоказо. Ҳаммага — қишлоққа ҳам, қишлоқ учун буюртмаларга ҳам мана шундай талаблар қўйиладиган пайт келди, деб ўйлайман.

М. И. Клепиков: Ҳозир талаб бир томонлама бўляпти.

М. С. Горбачев: Мен ҳам шуни ўйлаб турибман, бу ерда ҳозир бўлган ахборот воситаларининг вакилларидан бизнинг гапларимизни етказишларини сўраймиз. Буни ҳамма эшитсин. Бу гап кимга тааллуқли бўлса, хулоса чиқариб олади. Озиқ-овқат проблемаси — умумхалқ вазифаси. Буни шунга муносиб равишда ҳал этиш керак.

Активлар йиғилишида **М. С. Горбачев** нутқ сўзлади.

* * *

Тушдан кейин М. С. Горбачев Ставрополга келди. Аэродромда уни ўлка партия комитетининг биринчи секретари И. С. Болдирев, ўлка ижроия комитетининг раиси И. Т. Таранов, ўлка партия комитети бюросининг аъзолари кутиб олдилар.

М. С. Горбачев В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди.

Ватан озодлиги ва мустақиллиги учун жон берган ставрополликлар шарафига ўрнатилган монумент пойига, шунингдек Гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамони, армия генерали И. Р. Апанасенко ҳайкали пойига ҳам гуллар қўйилди.

Кўчаларда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари билан Ставрополь меҳнаткашларининг учрашувлари бўлиб ўтди.

Шаҳарнинг марказий майдонида одам кўп тўпланганидан М. С. Горбачевнинг минбарга чиқишига тўғри келди.

Бош секретарь йиғилган кишиларга мурожаат этиб, Ставрополга келиш йўлида меҳнаткашлар билан муҳим учрашувлар бўлганини айтди. Бепоён мамлакатимизнинг қайси республикасида, қайси шаҳрида бўлмайин, одамларнинг кайфияти ўзгараётганини ҳис этдим, деди М. С. Горбачев. Бутун жамиятимиз ҳаракатга келди. Сиёсатимиз мамлакатимизда рўй бераётган воқеаларни ҳаққоний баҳолаш асосида бениҳоя ойдинлашди. Бу сиёсатда ўтмиш авлодларнинг тажрибаси ҳамда мамлакатимизда экономикада, социал соҳани, демократияни ривожлантириш, совет турмуш тарзини қарор топтириш борасида қилинган ишлар эътиборга олинди. Бу шундай бир база бўлдики, биз унга қаттиқ таяниб, нуқсонларимизни ҳам, ютуқларимизни ҳам баҳолашга ва келажак учун реал сиёсатни ишлаб чиқишга муваффақ бўлдик. Аммо бу сиёсат бизнинг зўр куч-ғайратларимизга, партиянинг зўр куч-ғайратларига мўлжаллаб ишлаб чиқилган, партиямиз белгиланган режаларнинг ҳаммаси турмушга татбиқ этилиши учун кўп иш қилиши керак.

Бироқ мамлакатимиздаги энг асосий куч-одамлардир. Агар одамлар шу сиёсатни бажонидил қўллаб-қувватласалар, биз ўйлаб қўйган режаларимизнинг ҳаммасини албатта рўёбга чиқаришимизга бўлган ишончим тобора кўпроқ мустаҳкамланади.

Бизда муаммолар, жуда зарур муаммолар бор. Уй-жой, озиқ-овқат, соғлиқни сақлаш, маориф ва ниҳоят, демократия муаммолари бор. Халқимиз ўзини хўжайин, деб ҳис қилиши керак. Модомики, шундай экан, у катта ва кичик уйда, бу уй яхшироқ безалиши, мукаммаллашиши учун ҳамма ишни қилади. Унда ҳаво ҳам, муҳит ҳам оромбахш бўлиши, унда ҳузур қилиб яшаш ва ўзини одамдек ҳис этиши мумкин бўлади. Бизнинг мана шундай уйимиз — Совет Иттифоқи.

Биз ҳозир баҳслашаяпмиз, эҳтимол, баъзан ҳатто ҳафалашяпмиз ҳам. Аммо, асосан баҳслашяпмиз, у ёки бу масалалар юзасидан — ҳам экономика, ҳам социал ишлар юзасидан, демократия, жамиятнинг маънавий муҳити масалалари юзасидан ҳам ўз мулоҳазаларимизни айтяпмиз. Бу — нормал ҳол, чунки биз ҳамма ишни шу пайтгача бўлганидан кўра яхшироқ қилишга, йиғилиб қолган ҳамма ишкалликлардан халос бўлишга қарор берганмиз.

Биз ишчилар билан суҳбатлашдик. Ўтмишни эсладик. Фронтчилар қандай қайтиб келганликларини, уларда мамлакатни қайта тиклаш иштиёқи зўр бўлганлигини эсга олдик. Биз шу урушдан кейин 25 йилда ва ҳатто 50 йилда ҳам қаддимизни ростлаб ололмаслигимизни каромат қилган эдилар. Биз қаддимизни ростлаб олдик. Қаддимизни ростлаб олиш билангина чекланмадик. Мамлакатимизнинг имкониятларини ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий, ҳам социал соҳаларда бир неча бор кўпайтирдик. Биз қаддимизни ростлаб олиб, шаҳдам одим ташлай бошладик.

70—80-йиллар маррасидаги бизнинг ҳаракатимизда тўхталиш содир бўлди. Динамикани йўқотдик, баъзи бировлар сусткашликка, бегамликка, бўшашувчанликка кўникиб қолди, ҳамманинг ўртасида — ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар орасида, партия ва давлат аппаратида тартибнинг, тузукроқ интизомнинг йўқлиги баъзи бировларга мақбул эди. Аммо буларни бартараф этиш учун бизнинг ихтиёримизда ҳамма нарса бор. Халқимизнинг, партиямизнинг дунёда биринчи янги жамият қуриш соҳасидаги жуда катта тажрибаси бор. Дунёдаги энг қудратли илм-фанга ҳам, жуда катта ресурсларга ҳам эгамиз. Биз мамлакатимизни юксалтириш учун ҳамма нарсаларга эгамиз, бинобарин биз бугун ўтган ҳамма авлодларнинг ва ҳозирги авлоднинг меҳнати туфайли барпо этилган мана шу базага таяниб катта қадам ташлаб олға боришимиз, ҳамма масалаларни жўшқин олға силжитишимиз мумкин. Фақат бунинг учун халқ шу ишларнинг ҳаммасини ўз қўлига олиши зарур. Шунинг учун бизга кенг демократия керак.

Мен демократия ҳақида гапирганимда, бунда сафсатабозлар, юлғичлар, юмалоқ хат ёзувчилар корчалонлик қила бошлайдилар, деган маъно асло келиб чиқмайди. Йўқ! Демократия — аввало бизнинг ақли расо, омилкор, ўқимишли ишчилар синфимиз, катта тажрибага эга бўлган ва хўжаликни коллектив тарзда бошқаришга ишончи комил деҳқонларимиз, ишчи ва деҳқонлар орасидан етишиб чиққан, ўзида зўр интеллектуал потенциални жамғариб олган зиёлиларимиз ўзларининг ҳамма имкониятларини рўёбга чиқаришлари демакдир.

Шу сабабли советлар, партия органлари, жамоат ташкилотларининг ишидаги экономикага ёндашувларни ўзгартириш керак. Одамлар хўжайин бўлишлари керак. Биз ҳаммасини ҳал этамиз, ҳамма иш юришиб кетаверади. Энг муҳими мана шу, ўртоқлар!

Агар қайта қуриш ҳақида гапирадиган бўлсак, бу иш одамлар ўзларини хўжайин деб ҳис қиладиган бўлишларига олиб бориши лозим.

Мен съезддан кейиноқ бир совхоз бригада партия ташкилотининг секретаридан хат олдим. У бундай деб ёзибди: Михаил Сергеевич, мана мен ҳамма кунлар давомида съездни телевидение орқали кўрдим. Кейин докладни ўқиб чиқдим. Биласизми, менда нимадир қилиш керак, деган туйғу пайдо бўлди. Совхоз директорига бориб кўпдан бери анчагина таклифларим тўпланиб қолган, деб айтдим. Бўлим партия ташкилотининг секретари сифатида хўжалигимизда қандай муаммолар борлигини сизга айтмоқчиман,— дедим. У менга нима деди денг: бор, ўз ишингни қилавер, деб айтди. Демак, съезддан аввал совхозда ва мамлакатда рўй бераётган ишларни менинг ишим эмас, деб ҳисоблашган бўлса, съезддан кейин ҳам, буни қарангки, яна менинг ишим эмаслигича қолаверибди.

Бригадир жуда тўғри фаҳмлапти, съезд муҳити унга илҳом берган, шу сабабли у директор ҳузурига борган. Худди булар бизнинг мамлакатимизда эмас, дунёнинг бир четида, қандайдир бошқа давлатда рўй бераётгандек бўлиб чиқибди.

Хатнинг автори тўғри ёзган. Энди жамият кечагидек яшашимизга, кечагидек иш тутишимизга, кечагидек ножўя ишларга тоқат қилмайди. Жамият олға боради. Сиёсий бюрода, Марказий Комитетда, Совет ҳукуматида барча раҳбарлар состави тўла якдилдир. Халқнинг қўллаб-қувватлаши — бизнинг энг катта умидимиздир. Сизлар қабул этилган чора-тадбирларни, партиямизнинг йўлини табриклаётганингизни мен борган жойларимнинг ҳаммасида — мамлакатимиз шаҳарлари ва республикаларида буни ҳис этдим. Бу биз ҳамма қийинчиликларни бартараф қила олишимизнинг энг асосий шарт-шароитидир.

А. БЕЛИКОВ,
В. ЖИЛЯКОВ,
Н. СТЯЖКИН,
ТАСС махсус мухбирлари.

СУРАТДА: М. С. Горбачевнинг Ставрополь шаҳар Ленин майдонида меҳнаткашлар билан учрашув пайти.
(ТАСС телефотоси).

ПОЙТАХТ РАЙОНЛАРИ ЮБИЛЕЙИ

КИРОВ

Бугун кировликлар С. М. Киров номли район ташкил этилганлигининг 50 йиллигини нишонлаш учун Ўзбекистон бош кўргазмасига келишади. Кўргазма территорияси турли хил шиор ва плакатлар билан безатилган. Марказий павильон қаршисидаги очиқ майдончада янги кўргазма ташкил этилиб, унда Киров районидаги корхоналар тайёрлаётган маҳсулотлар намойиш қилинади.

Шу куни павильон экспозициялари ва дам олиш зонасидаги турли аттракционлар, эшкакли қайиқлар, болалар майдончалари дам олувчилар ихтиёрида бўлади. Кўргазманинг 72 гектарлик майдонининг турли жойларида миллий таомлар тайёрланади, кийим-кечаклар савдоси ташкил этилади. Жумладан, соат 15.00 да «Оқсоқоллар» чойхонасида сатира ва юмор кечаси бошланиб, унда аскиячи ва қизиқчилар республика конкурсининг лауреатлари иштирок этишади. Худди шу вақтда кўргазманинг «Болгария» кафесида «Театр ва актёр» деб номланган кеча очилади. Унда «Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчилари шаҳримиздаги М. Горький номли театрнинг етакчи актёрлари билан учрашишади.

Кўргазманинг марказий хиёбонида «Мен — Совет Иттифоқи гражданиман» мавзуида кеча уюштирилиб, Киров райони ёшларига тантанали равишда паспорт топширилади. Дам олиш зонасининг мовий кўли, айниқса, томошабин ва спортчилар билан гавжум бўлади. Бу ерда райондаги физкультура ва спорт коллективлари иштирокида сув спорти ўйинлари кўрсатилади. Синхронли сузиш бўйича ўтказиладиган махсус программа йиғилганлар эътиборини тортиши, табиий.

Соат 17.00 да кўргазманинг марказий хиёбони комсомол-ёшлар ва мактаб ўқувчилари билан гавжум бўлади. Бу ерда район комсомол комитети билан ҳамкорликда «Комсомол — менинг тақдиримда» номли тематик кеча ташкил этилиб, ёшларга тантанали равишда комсомол билетлари топширилади.

Кўргазма кинолекторийсига мода ишқибозлари таклиф қилинади. Бу ерда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги ишлаб чиқариш бирлашмасининг модельерлари «Дружба» эстрада коллективи билан ҳамкорликда «Ўзбекистон модалари»ни намойиш этишади.

Соат 19.00 дан бошлаб эса кўргазмага кириш майдони олдида «Район юбилейи —умумхалқ байрами», «Октябрь қуёши билан туғилган меҳнат ва санъат бирлиги» шиори остида ўзбек халқ чолғу ансамблларининг концерт программаси ҳамда музикали спорт ўйинлари намойиш этилади.

Киров районининг 50 йиллигига бағишланган юбилей тантаналари фақатгина кўргазма территориясида эмас, балки шаҳримизнинг бошқа жойларида ҳам бўлиб ўтади. Эрта тонгданоқ Юнусобод массивидаги бозорда янги ярмарка очилади. Ана шу массивдаги «Универсам» магазинида «Ўртоқ» қандолатчилик фабрикасида тайёрланаётган маҳсулотлар кўриги ва савдоси ташкил қилинади. М. Турғунбоева номидаги кўчада яшовчилар эса шу куни «Баҳор» Давлат рақс ансамбли санъаткорлари билан учрашадилар. «Энергетик» ҳамда асбобсозлик заводи стадионларида ҳам юбилей муносабати билан турли учрашувлар, қизиқарли концерт программалари, спортчиларнинг чиқишлари, район корхоналарининг спорт коллективлари орасида футбол, волейбол бўйича мусобақалар ўтказилиб, ғолиблар мукофотланадилар.

ФРУНЗЕ

Меҳнат ветеранларининг суҳбатларини тинглаб, тарихдан ҳикоя қилувчи фотолавҳаларга боқиб беихтиёр дастлабки беш йилликлар киши кўз ўнгида гавдаланади. Ўша кезларда Тошкент тўқимачилик комбинати пойдеворига биринчи ғишт қўйилган эди. Митингда иштирок этган республиканинг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев «Большевиклар иродаси билан мана шу кенг адирда Тошкент тўқимачилик комбинати бунёд этилади» деган эди.

Бугунги кунда Фрунзе райони йирик енгил саноат марказига айланган. Оддий бир устахона базасида ташкил топган биргина пойабзал фабрикасида ҳозир 3 мингдан ортиқ ишчи ва инженер-техник ходим меҳнат қилмоқда.

Давр ўтиши билан район иқтисодий потенциали яна ҳам ошди.

Район маданий ҳаётида ҳам туб ўзгаришлар содир бўла бошлади. Йўлдош Охунбобоев номли тўқимачилик ва енгил саноат институти ўтган йиллар мобайнида пахта тозалаш ва қайта ишлаш саноати корхоналари учун 30 мингдан ортиқ мутахассис етказиб берди. Бугунги кунда институт аудиторияларида қарийб 40 миллат фарзандлари, Осиё, Африка, Лотин Америкаси мамлакатларидан келган неча юзлаб ёшлар билим олмоқдалар. Низомий номли давлат педагогика институти, А. Н. Островский номли театр-рассомчилик институти, кўплаб ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртларида таълим олган минг-минглаб ёшлар ўз бурчларини ҳалол бажармоқдалар.

Район янги ташкил этилган пайтларда 2 та касалхона бор эди. Ҳозир эса 22 та касалхона, поликлиника, профилакторий элга хизмат қилаяпти. Фақат тўқимачилик комбинатининг ўзида 800 дан ортиқ медицина ходими ишчилар саломатлигини мустаҳкамлаш йўлида фидокорона меҳнат қилиб келмоқда.

Район меҳнаткашлари бугунги айёмни меҳнатда янги ютуқларни қўлга киритган ҳолда кутиб олдилар. Кеча район ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар бу ютуқларни алоҳида тилга олиб ўтдилар.

Район истиқболи яна ҳам порлоқдир. Ўн иккинчи беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 685,4 миллион сўмликка кўпаяди. Меҳнат унумдорлиги 122,8 процентга ошади. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш 461,2 миллион сўмликка ортади. Тантанали йиғилишда истиқболдан ҳикоя қилувчи яна кўпгина рақамлар тилга олинди.

Жума оқшоми бошланган оммавий сайиллар бугун ва эртага яна давом этади. «Текстильшик» стадионида спорт—бадиий чиқишлар уюштирилади. Унда район спортчилари ва бадиий ҳаваскорлик коллективлари ўз маҳоратларини намойиш этадилар. «Космодром» кафеси, «Шарқ эртаги» шаҳарчаси, Киров номли маданият ва истироҳат боғида қизиқарли учрашувлар, давра суҳбатлари уюштирилади.

МЕЖДУНАРОДНАЯ АЛТАИСТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ XXIX ТАШКЕНТ-86

ОЛТОЙГА САФАР

«Дўстлик» экспедицияси

ШУ КУНЛАРДА республикамиз пойтахтида халқаро олтойшунослик доимий конференциясининг XXIX сессияси ўз ишини давом эттирмоқда. Унда иштирок этиш учун кўпгина чет эллардан ва мамлакатимизнинг турли бурчакларидан йирик шарқшунос, тилшунос ва фольклоршунос олимлар йиғилишди. СССР Фанлар академияси Шарқшунослик, Тилшунослик институтлари, Шарқшуносларнинг Бутуниттифоқ ассоциацияси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти ўтказаётган бу катта анжуманнинг мақсади Олтой тиллари оиласига мансуб бўлган туркий тил ҳамда мўғул ва тунгус-маньчжур тил туркумларининг ўзаро қардошлик алоқаларини ўрганишга қаратилгандир.

Бу конференция арафасида мамлакатимизнинг бир гуруҳ олимларидан иборат «Дўстлик» фольклор-этнографик экспедицияси ташкил этилиб, олимлар узоқ Тоғли Олтой халқининг ўзига хос оғзаки ижоди, адабиёти, санъати, маданиятини ўрганишди, ўзаро дўстлик алоқаларини яна ҳам мустаҳкамлаш учун илмий тадқиқотларга бой материал тўплашди.

Қуйида ана шу экспедиция аъзолари бўлган ўзбек олимларининг таассуротлари билан танишасиз.

ТОҒЛИ ОЛТОЙ — мамлакатимизнинг энг хушманзара жойларидан бири. Унинг табиати ҳар қандай кишини ҳайратда қолдиради. Узоқдан ялтираб кўринган қорли тоғ тизмалари, ирмоқлардан оқиб тушаётган шишадек мусаффо сувлар, хилма-хил анвойи гулларга бурканган ўтлоқлар, бутун борлиқни ўраб олган қалин ўрмонлар, шиддат билан оқаётган дарёлар, қудратли тоғ дараларининг гўзаллиги беихтиёр мафтун қилади.

Экспедиция аъзолари — Тоғли Олтой давлат педагогика институти ўқитувчиси, таниқли фольклоршунос олим, СССР халқлари адабиётининг ўзаро алоқалари бўйича мутахассис, профессор С. С. Қаттош, Олтой тили ва адабиёти тарихи илмий-текшириш институтининг катта илмий ходими И. Б. Шинжин, таниқли композитор А. Тозиёқов, педагогика институти тарих-филология факультетининг студентлари билан бирга ўлканинг узоқ район ва қишлоқлари томон жўнаб кетдик.

— Сафаримиз жуда яхши бошланди, чунки ёмғир ёғиб турганда йўлга чиқиш инсонга бахт келтиради, — деди профессор С. Қаттош.

Ўзбекларда «Ёмғир билан ер кўкарар, олқиш билан эл» деган мақол бор, олтойликларда ҳам унинг «жамир минен жер женгерер, олқиш менен эл» деган варианти бор экан. Ана шунинг ўзиданоқ тилларимиз ўртасида умумийлик борлиги сезилиб турарди.

Суҳбатимиз давом этар экан, катта Чуй трактига тушиб олганимизни ҳам сезмай қолдик...

Олтой ўлкаси — энг кўп тизма тоғларни ўз бағрига олган диёр. Шулардан бири Белуха тоғи бўлиб, унинг баландлиги денгиз сатҳидан 4506 метрни ташкил этади. Сон-саноқсиз тоғ ирмоқларидан оқиб тушган зилол сув бу ўлканинг сув артерияси бўлган Хотун дарёсини ҳосил қилади.

Биз Манжерок посёлкасига етиб боргач, тепаликка ҳар хил тусдаги тошлардан қурилган «Аржан суу» номли кафе ёнида тўхтадик. Йўловчилар тоғ бағридан отилиб чиқаётган сувдан мириқиб ичишар, юз-кўзлари ва елкаларига сепишар эди. «Аржан суу» бу— «шифобахш сув» дегани экан.

Биз йигирма кун Тоғли Олтой автоном областининг узоқ Шебалино, Унхудой, Устиқон каби районларига қарашли Шашиқман, Шибо, Ело, Ебиғон, Иккинур, Қирлик ва бошқа кўпгина қишлоқ ҳамда овулларида бўлиб, фольклор дурдоналарини йиғдик. Халқ ижодкорлари билан бўлган учрашувларимизни магнит лента给ларига, фотосуратларга ҳамда кино ленталарга туширдик.

Олтойликлар — ниҳоятда олижаноб, соддадил, меҳмондўст ва меҳнатсевар кишилар. Меҳмондўстликнинг ҳам ўзига хос қадимий урф-одатлари билан боғлиқ бўлган расм-русумлар уларда ҳанузгача сақланган. Бу азалий туркий аждодлар удумларини эслатади. Хонадонга меҳмон кириб келса, албатта, унинг белига бир ярим-икки метрлик мато ўрашади, меҳмонимиз шу хонадонга абадий дўст бўлиб қолсин маъносида. Бу ўзбек халқининг белга қийиқча боғлашига ўхшаш удум.

Унхудой район Шашиқман овули аҳли билан учрашувимиздан олдин қишлоқ оқсоқоллари бизни бир хонадонга таклиф этишди. Олтойликларнинг жойлари ёғочдан қурилган уйлар, кенг, ёруғ ва кўп хонали. Аммо қай хонадонга кирманг, доирасимон қурилган ўтов бор. Ҳар хил кенгликдаги бу ўтовларнинг ўртасига ўчоқ қурилган. Атрофида стол, стуллар... хуллас, ошхона тарзида. Мезбонлар билан саломлашганимиздан сўнг қўлимизга сутли чой тўлатилган идиш тутқазишди. Остонада олти қария қатор туриб, тебранишиб қўшиқ айта бошлашди. Бу қадимий қўшиқнинг маъноси меҳмонни олқишлаш экан. Қўшиқ тугагач, мезбонлар қўллари кўксида эгилишиб таъзим қилишди. Уларнинг салом беришлари-ю хайрлашишлари ўзбек халқи, умуман, туркий халқларнинг меҳмонга пешвоз чиқишларига жуда-жуда ўхшаб кетарди.

Қизиғи шундаки, олтойликлар чойга туз қўшиб ичишаркан. Чойнакка кўк ёки қора чой ҳамда туз солиб дамланади. Сутли кружкага чой қуйиб меҳмонга узатилади. Хатто, стол устига алоҳида туз солинган идиш қўйилади. Асосий машғулоти чорвачилик бўлган олтойликлар сут маҳсулотидан қаймоқ, чеген (айроннинг бир тури), қалан, пишлоқ тайёрлайдилар.

Тўй маросимларида ҳам туркий халқларга хос умумийликлар олтойликларда сақланиб қолган. Ўз суягига (олтойликларда суяк—уруғ маъносида) қиз бермаслик ёки олмаслик, хатто бир овулдан қиз олмаслик каби қадимий удумлар ҳануз сақланган.

Шибо қишлоғида бир тўй маросимининг гувоҳи бўлдик. Куёв—Саданчиков Юрий Владимирович ва келин Сихикова Полина Андреевна бошқа-бошқа уруғдан эканлар. Одатдагидек, куёв томонидан келинни олиб кетиш учун қудалар келишди. Келинни олиб кетиш олдидан эркагу аёллар жўр бўлиб халқ қўшиғини айтиб туришди. Келинни эса ўз хонадонининг ўчоғи ёнига олиб келишди. Унга таъзим қилгач, ота-оналарига оқ йўл тилашларини сўрагандай эгилди. Ота-онаси, қариндош — уруғ бирин-кетин олқиш сўз айта бошладилар.

Келин таъзим қилгач, келган қудалар билан йўлга тушди. Олдинда икки йигит яшнаб турган оқ қайин шохидан биттадан ушлаб олган. Ўша икки шохга оқ сурп тортилган бўлиб, ўртасига никоҳ узукларининг шакли чизилган. Келиннинг ёнида икки дугонаси шу оқ сурпнинг орқасидан юриб боради. Уларнинг ортидан эса бошқа меҳмонлар тўйларда айтиладиган халқ қўшиғини хор бўлиб куйлайдилар. Йўл бўйи келиннинг юзини кўрсатмай, мато орқасида олиб боришнинг маъноси — келин куёвникигача бўлган йўлни билмасин, умрбод бахт-толеи завол кўрмасин, ота-онасининг уйига қайтиб келмасин, дегани экан.

Одатдагидек меҳмонлар билан гавжум, безатилган тўйхонага яъни куёвнинг уйига кириб келганда бир умр шу хонадон шароитига бўйсуниш рамзи сифатида ўртага ёқиб қўйилган оловга бир бўлак ёғ ва бир бурда гўшт ташлаб ичкарига кириб кетишар экан. Ичкари хонада энди шу хонадон яқинларидан бўлган икки-уч аёл келиннинг сочларини икки ўрим қилиб ўриб қўйишади. Бу ўзбек қизларининг турмушга чиққунларига қадар қирқ кокил қилиб ўриб юришлари — «Қирқ совчи» маъносини англатса, турмушга чиққан кунидан «икки ўрим» қилиб ўрилиши— «энди икки кишимиз» деган маънони билдирувчи қадимий удумга ўхшаб кетади.

Соч ўрими пайтида ҳам ҳамма жўр бўлиб қўшиқ айтар экан. Бу ерда ҳам келинга олқиш сўз айтиб турилди: эр — хотинлик вазифалари, келинчакнинг бурчи, куёвнинг уйид ўзини қандай тутиб юриши, унинг қариндош—уруғлари, ота-оналарига қандай муносабатда бўлиш кераклиги ҳақидаги маслаҳатлар берилди...

Шундай қилиб, Тоғли Олтой халқининг ўзига хос урф-одати, турли удумларга бой маросимлари ўзбек халқида ҳам у ёки бу вариантда мавжуд. Бундай бевосита қиёсий ўхшашликлар қадимий икки халқнинг ўзаро қардошлик илдизлари узоқ ўтмишга бориб тақалишидан нишонадир.

М. МУРОДОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

С. НОСИРОВ,
аспирант.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА

22 сентябрь, душанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.50 — Футбол шарҳи. 10.20— «Танишинг, ёш кинематографчилар». 11.35 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 —«Қишлоқ истиқболлари». 15.55 — «Онамларнинг мактаби». 16.30 — «Горнчилар, қаердасиз!» 17.00 — Киноочерк. 17.20 — «Дастхат». Адабий викторина. 18.35 — Ҳужжатли фильм. 18.45 — Жадаллаштириш. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.35 — Д. Шостакович асарларидан. 20.15 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм, 1-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Куз шамоли». Телеспектакль. 23.20 — Футбол шарҳи. 23.50 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35—Тарих. 10.05—«Рус тили». 11.05 — Физика. 11.35 — Астрономия. 12.05 — «Фан ва турмуш». 13.10 — Ўқитувчи экрани. 13.40 — Ўқув кўрсатуви. 14.10 — Ўқитувчига музика сабоғи. 15.05 — Ўқувчиларга физиология ва гигиена ҳақида. 15.35 — А. Сурков поэзияси. 16.20 — ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 19.45 — «Здоровье». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 — «Халқаро панорама». 21.30 — «Время». 22.05 — «Хон Аспаруҳ». Бадиий фильм, 1-серия. 23.25 — Концерт. 00.15 — Футбол. «Динамо» (М) — «Спартак».

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Ватанимни шарафлайман». 8.10 — Ота-оналарга болалар ҳақида. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 —Ҳужжатли фильм. 16.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 17.05 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — Рус адабиёти. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Болалар учун фильм. 18.20 — Езувчилар —болаларга. 19.00 — «Ешлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Усмон Носир ижоди. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Уйланиш». Бадиий фильм. 23.40— «Бугун оламда нима гап?»

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Зарница — 86». 20.00 — «Ер ва эл». 20.40 — Ритмик гимнастика. 21.00 — «Тошкент — Тюменьга». 21.30 — «Время».

23 сентябрь, сешанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 10.00 — «Горнчилар, қаердасиз!». 10.30 — «Куз шамоли». Телеспектакль. 11.45 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Концерт. 16.25— Ҳужжатли фильм. 17.00 — «Нега ва нима учун». 17.30 — Фильм-концерт. 18.15 — «Ишчилар йиғилиши». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Шу куннинг почтаси. 20.00 — В. Ковтун чалади. 20.20 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — Езувчи Фёдор Абрамов билан учрашувлар. 23.05 — «Дунё воқеалари». 23.20 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Ўқув кўрсатуви. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Ф. М. Достоевский. «Жиноят ва жазо». 11.36 — Тарих. 12.05 — «Шахмат мактаби». 13.10 — Ўқитувчи экрани. 13.30 — Ботаника. 14.20 — XVIII аср рус тасвирий санъати. 15.10 — А. Н. Островский ҳаёти. 16.20 — ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 19.15 — Концерт. 19.35 — «Нотўғри тушунчага қарши далиллар». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Хон Аспаруҳ». Бадиий фильм. 23.25 — Рус шишаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Телефильм. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 18.35 — Математика. 17.05 — Телефильм. 17.30 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — «Тенгдош». 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 —«Ахборот». 19.45 — «Ешлик». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Рақслар гулдастаси». 21.30 — «Время». 22.05 — «Совет Иттифоқи элчиси». Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Паролнинг ҳожати йўқ». Бадиий фильм. 20.40 — «Спорт кинопанорамаси». 21.30 — «Время».

24 сентябрь, чоршанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Концерт. 10.10 — «Саёҳатчилар клуби». 11.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Болалар учун фильм. 17.25 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.55 — Концерт. 18.45— «Фан ва турмуш». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Мультфильм. 19.40 — «Дунё ва ёшлар». 20.15 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — СССРда Болгария маданияти кунларининг очилиши. 23.45 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 — Немис тили. 11.05 — Илмий-оммабоп фильм. 11.35 — Умумий биология. 12.05 — «Сиз яратган боғ». 13.10 — Ўқитувчи экрани. 13.30 — И. Уткин ва Д. Алтаузен поэзияси. 14.10 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 15.10 — А. Н. Островский ҳаёти. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — «Музикали киоск». 19.30 — «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 21.15 — Халқ куйлари. 21.30 — «Время». 22.05 — «Тоннель охиридаги ёруғлик». Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Ижод ва изланиш». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 18.35 — Эстетика асослари. 17.05 — «Пионер телетайпи». 17.15 — Ҳужжатли фильм. 17.30 —Адабиёт. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Ўқувчилар бригадасида». 18.45 — Қўғирчоқ фильм. 19.00 — «Интенсивлаш — беш йиллик шиори». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Телефильм. 20.00 — «Совет турмуш тарзи». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Лирик концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Хирмонингизга барака!» 22.25 — «Бўстон». 23.25 — «Бугун оламда нима гап?»

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Паролнинг ҳожати йўқ». Бадиий фильм, 2-серия. 21.00 — «Дам олиш маршрутлари бўйлаб». 21.30 — «Время».

25 сентябрь, пайшанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 10.00 — Грузин халқ рақслари. 10.35 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 11.35 —Концерт. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 15.55 — «Ерда, самода ва денгизда». 16.25 — Концерт. 16.50 — «Биргаликда ўйлайлик». 17.45 — Волейбол. Жаҳон чемпионати. 18.30 — «Ўзаро ҳамжиҳатлик». 19.15— «Дунё воқеалари». 19.30 — «Агросаноат: бугун ва эртага». 20.00 — Футбол. Европа чемпионати. Исландия — СССР. 21.30 — «Время». 22.05 — Ҳужжатли фильм. 00.10 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Ўқув кўрсатуви. 10.05 — Испан тили. 11.05 — Тарих. 11.35 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 12.05 — «Рус санъати». 13.10 —«Ҳушёрлик — ҳаёт нормаси». 14.10 — «Оғиш бурчаги». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 16.25 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Концерт. 20.30 —«Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Поэзия». 21.30 — «Время». 22.05 — Спорт программаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Ўринбосарлар улғаймоқда». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Ҳужжатли фильм. 16.35 — География. 17.05 — Фильм-концерт. 17.30 — «Оналар мактаби». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — «Пионерлар мамлакатида». 19.00 — «Совет Ўзбекистони санъати» журнали — меҳмонимиз». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Телефильм. 20.00 — Футбол. «Пахтакор»— «Ростсельмаш». 20.50 — «Ахборот». 21.10 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ахборот» танқид қилади...» 22.25 — «Дўстларимиз даврасида».

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Гўзаллик оламига саёҳат». 20.00 — «Ҳушёрлик — ҳаёт мезони». 20.35 — Реклама. 20.45 —Телефильм. 21.00 — «Озиқ-овқат программаси — умумхалқ иши».

26 сентябрь, жума

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Ҳужжатли фильм. 10.15 — «Дунё ва ёшлар». 10.50 — Мультфильм. 11.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Концерт. 16.45 — «Рус тили». 17.15 — «Тоғлар таронаси». 17.35 — Ҳужжатли фильм. 18.10 — Волейбол. Жаҳон чемпионати. 18.55 — Илмий-оммабоп фильм. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Муаммолар — изланишлар—ечимлар». 20.20 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм. 4-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Италияликларнинг Россиядаги ғаройиб саргузаштлари». Кинокомедия. 23.45 — «Дунё воқеалари». 24.00 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — Физика. 11.35— И. А. Крилов масаллари. 12.00 — «Фан ва турмуш». 13.00 — Ўқитувчи экрани. 13.25 — Табиатшунослик. 13.45 — С. Аксаков. Ҳаёти ва ижоди. 15.25 — Д. Шостакович. 7-симфония. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Қишки вақтга ўтиш ҳақида. 18.55 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.30 — «Саёҳатчилар клуби». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Тасвирий санъат». 21.30 — «Время». 22.05 — Спорт программаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Комсомол ишлари ва изланишлари». 8.10 — «Янги китоблар». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — Болалар учун фильм. 17.05 — Телефильм. 17.20 — «Г. Лопатин— ҳаёт лавҳалари». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильмлар 18.40 — Болалар учун концерт. 19.00 — «Ешлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Савол беринг — жавоб берамиз». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Доира усуллари». 21.20 — Телефильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Тил — маданият кўзгуси». 22.35 — «Дўстлик экрани».

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — Болалар учун фильм. 20.30 — Ритмик гимнастика. 20.50 — «Тошкент ва тошкентликлар». 21.30 — «Время».

27 сентябрь, шанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 9.55 — Ҳужжатли фильм. 10.15 — АБВГДейка». 10.45 — Халқ ижодиёти II Бутуниттифоқ фестивали. 11.15 — «Инсон. Ер. Коинот». 12.00 — «Ҳайвонот оламида». 13.00 — «Шанба — ота-оналар куни». 14.00 — Мультфильм. 14.15 — Пропагандистлар кунига бағишланган концерт. 15.15 — «Дунё воқеалари». 15.30 — «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 16.00 — «Афғонистон: ислом дини ҳақида ҳақиқат ва ёлғон». 17.00 — Киноафиша. 18.00 — Қишки вақтга ўтиш ҳақида. 18.15 — «Иван Грозний». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 21.30 — «Время». 22.05 — «Шанба оқшомида». 23.05 — Шахмат. Жаҳон чемпионати 23.20 — Янгиликлар. 23.25 — «Граф Нулин». Фильм-балет. 00.10 — Волейбол. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — «Илмий-оммабоп фильм. 9.30 — Ритмик гимнастика. 10.15 — Тонгги почта». 10.45 — «Сиз яратган боғ». 11.15 — Қозоғистон телевидениесининг программаси. 12.45 — «Окена». Бадиий фильм. 14.10 — Концерт. 14.25 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 15.55 — В. Камишев чалади. 16.05— «Фан ва техника». 16.15 — «Машҳур асарлар. Машҳур ижрочилар». 16.55 — «Терговни билимдонлар олиб боради». Телеспектакль, 1-серия. 18.35 — «Ғолиблар». 19.55 — М. Тожиев. 3-симфония. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — Концерт 21.30 — «Время». 22.05 — Спорт программаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25—Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — Мактаб ўқувчилари учун. 8.10 — Ҳужжатли фильм. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 -- Телефильм. 9.00 —«Время». 9.40 — Ҳужжатли фильм. 10.00 — «Бугун — Жаҳон туризм куни». 10.45 — «Дерсу Узала». Бадиий фильм. 1-серия. 11.55 — «Дам олиш маскани». 12.15 — «Нурхон». Спектакль. 14.20 — Назарий ва амалий механика бўйича IV Бутуниттифоқ съезди. 14.50 — «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак». 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — «Санъат ғунчалари». 19.00 — «Хат ва ҳаёт». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 «Бугун — Пропагандистлар куни». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Қариялар учун эрмак». Бадиий фильм.

ДУШАНБА. 17.20 — «Ильич набиралари». 17.50 — «Тинчлик йилидан Тинчлик асрига». 18.50 — Реклама. 19.00 — «Новости». 19.20 — «Бугун —Пропагандистлар куни». 19.55 — Ижод саҳифалари. 20.30 —«Ахбор». 20.50 — Концерт. 21.30— «Время». 22.05 — «Эртанги кун дарслари». Бадиий фильм. 23.10 — Янгиликлар.

28 сентябрь, якшанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Ритмик гимнастика. 10.10 — «Спортлото». 10.20 — «Будильник». 10.50 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.50 — «Тонгги почта». 12.20 — «Саёҳатчилар клуби». 13.20 — «Музикали киоск». 13.50 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.50 — «Бугун — Машинасозлар куни». 15.05 — «Сизга манзур адабиётлар». 15.50 — «Ғоя талаб этилади». 16.45 — ХХР цирки артистларининг чиқиши. 18.05 — «Бизнинг уй». 18.35 — «Халқаро панорама». 19.20 — Мультфильмлар. 19.50 — «Кинопанорама». 21.30 — «Время». 22.05 — «Оперетта шинавандаларига». 23.00 — Ҳужжатли фильм. 24.00 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — «Зарядкага сафланинг!». 9.20 — «Рус тили». 9.50 — Р. Шуман. 2-симфония. 10.30 — Украина телевидениесининг программаси. 11.30 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 12.00 — «Қайтиш нуқтаси». 13.00 — «Яна бир бор севги ҳақида». Бадиий фильм. 14.35 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 15.10 — Реклама. 15.15 — Концерт. 16.05 —«Терговни билимдонлвр олиб боради». Телеспектакль, 2-серия. 17.35 — Концерт. 19.30 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.40 — «Дунё ва ёшлар». 21.20 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ғаройиб катталар». Бадиий фильм. 23.25 — СССР халқлари спартакиадаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Машинасозлар кунига бағишланган кинопрограмма. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 9.00 «Время». 9.40 — «Биргаликда куйлаймиз». 10.00 — «Истеъдод». 10.20 — «Шахмат мактаби». 10.50 — Врач маслаҳати. 11.00 — «Бойчечак». 11.30 —«Дерсу Узала». Бадиий фильм. 2-серия. 12.40 — «Светофор». 13.40 — Реклама. 18.30 — Футбол. «Пахтакор» — «Динамо». 18.50 — Телефильм. 19.00 — «Бугун — Машинасозлар куни». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Мультипанорама». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Инсон ва замин». 23.35 — «Операция «ы» ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари». Бадиий фильм.

ФРУНЗЕ. 17.05 — Мультфильм. 17.15 — «Новинки» киноклуби. 18.25 — «Қурилиш ва архитектура». 18.35 — «Халқаро панорама». 19.20 — Қишга тайёргарлик бўйича телерейд. 19.50 — Концерт. 20.30 — «Чабит». Телеальманах. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ҳам ҳаёт, ҳам кўз ёшлари, ҳам севги». Бадиий фильм.

● ЭРТАГА—ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

ТОҒЛАР НЕЪМАТИ

ОБЛАСТИМИЗНИНГ тоғли районларини кезган киши ям-яшил боғ-роғларга, сўлим воҳаларга дуч келади. Ўлкамиз қанчалар бой ва сўлим! Буларнинг ҳаммаҳаммаси фақат табиатнинггина инъоми эмас. Бу бебаҳо бойликнинг асл бунёдкори — инсон, меҳнат аҳлидир.

Ҳозир областимизнинг Бўстонлиқ, Паркент, Ангрен тоғ зоналарида қатор-қатор ўрмончилик хўжаликлари вужудга келган.

...Чирчиқ ўрмон хўжалигининг 4-участкаси улкан Чорвоқ ГЭСи тўғонидан ўнг томонда, тоғ дарасида жойлашган. Қарийб 200 гектарни эгаллаган бу кичик воҳа сойликдан то баланд тоғ тепасигача мевали дарахт ва буталар билан қопланган. Ҳақиқий тоғ ўрмони!

Бу қалин ўрмон соҳиби — Ортиқбой ака Носиров. Бу тажрибали ўрмончининг кўз ўнгида шипони тоғнинг энг баланд ерига ўрнашган. У ердан чор атроф яққол кўзга ташланиб туради.

— Худди кузатиш пунктининг ўзгинаси,— деди ҳамроҳим шийпон тепасига кўтарилган баланд ишкомдаги ғужғон қоракишмиш бошларига ҳайратомуз тикилиб ўтираркан.

— Ҳа, гапингиз тўғри,— ўйчанлик билан жавоб қилди Ортиқбой ака.— Фронт тажрибаси-да.

Ортиқбой Носиров узоқ фронт йўлларини босиб ўтди. 1943 йили урушга кетган навқирон тоғ йигити Львов остоналарида жангга кириб душманни Берлингача қувиб борди. Ғалабани ҳам ўша ерда қарши олди. Кўкси тўла орден ва медаллар билан она қишлоғига қайтиб келди.

Ўшандан буён Ортиқбой ака тоғлар, боғлар ошиғи. Оловли сўқмоқларни ортда қолдириб, тинч ва осойишта меҳнатга бел боғлаган Ортиқбой ака ҳассос ўрмон ходими, ҳар қарич Ватан тупроғини қадрлаб, эъзозлаб келади.

У бизни ликопчадаги узумдан татиб кўришга таклиф қиларкан, сўзида давом этди:

— Бу токни экканимга 12 йилдан ошди. Кўкармаса керак, деб ўйлаган эдим. Йўқ, яхши амал олди. Сувига пайдам бўлдим. Мана, ўзингиз кўриб турибсиз, ҳар йили шиғил ҳосил беради. Ширасини айтинг, ширасини. Тилни ёради!..

Ҳа, бу Ортиқбой ака янги боғлар, янги навлар яратиш йўлида сарф этган катта меҳнатдан бир шингилгина, холос. Ҳозир унинг меҳр кўри тўкилган боғларда ёнғоғу бодом, олмаю, турли доривор зироатлар ғарқ пишган.

— Шунчалик катта ўрмон —боққа бир ўзингиз қарайсизми? — деб сўрадим унга.

— Ҳа, бир ўзим,— жавоб қилди у ва қўшиб қўйди:

— Иш кўпайиб кетганда ўғил-қизларим ёрдамга чиқишади.

Бу йил баҳорда Ортиқбой ака яна бир ҳайрли ишга қўл урди. Кунга қараган яйдоқ тоғ бағрида янги боғ яратишга азму-қарор қилди. Тепа бағрини бульдозер билан зинапоя шаклида сурдириб, 10 гектарига ёнғоқ, 20 гектарига бодом, 10 гектарига олма ниҳоллари ўтқазди.

— Бу йил сув жуда тақчил бўлди,— дейди Ортиқбой ака.— Тоққа қор кам ёғди. Ёш ниҳолларни қандай бўлмасин сақлаб қолиш учун эса сув зарур эди. «Водовоз»да Чорвоқдан. сойдаги булоқдан отга чирпи ҳуржун ўнгариб сув ташидим. Ниҳоллар ўзини тиклаб олди...

...Чирчиқ ўрмон хўжалигининг заҳматкаш ходимлари ўз анъанавий байрамларини меҳнатда янги ютуқларга эришган ҳолда кутиб олмоқдалар. Ҳозирдаёқ улар ўрмон неъматлари тайёрлаш ва давлатга топшириш планларини ҳамма кўрсаткичлар бўйича ошириб адо этдилар. Шу кунгача Ғазалкент консерва заводига қарийб 300 тонна олма ва олича жўнатилди. Ўрмонзорларда ёнғоқ, бодом ва наъматак терими қизғин давом этмоқда. Бу йил давлатга 13 тонна бодом, 6 тонна ёнғоқ, 2 тонна наъматак, 1246 килограмм асал етказиб берилади. Бугунгача тайёрланган доривор ўсимликлар миқдори 2200 килограммдан ошиб кетди.

Бунда СССР ўрмон хўжалиги аълочиси, Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиби Ортиқбой ака Носировнинг ҳам муносиб меҳнат улуши бор.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

● Бўстонлиқ районидаги Бурчмулла ўрмон хўжалигининг кўчат етиштиришга ихтисослашган Чотқол участкасида айни пайтда пайвандлаш ишлари қизғин давом эттириляпти. Суратда: (чапдан) Участканинг илғор ишчилари Жумагул Абдуллаева, Меҳри Шоюсупова ва Умриниса Олимжоновалар. Улар кунлик нормаларини ортиғи билан бажаришмоқда.

И. Портнов фотоси.

«ОҲАНГАРОН ВОДИЙСИ ОҲАНГЛАРИ»

ОБЛАСТЬ ШАҲАР ВА РАЙОНЛАРИНИНГ САНЪАТ ФЕСТИВАЛИ БОШЛАНДИ

КУНИ КЕЧА Дукент посёлкасининг санъат саройида пойтахт областимиз шаҳар ва районларининг «Оҳангарон водийси оҳанглари» санъат фестивали тантанали равишда очилди. Унда ишлаб чиқариш корхоналари, колхоз ва совхозларнинг кўзга кўринган бадиий ҳаваскорлик коллективлари — хор, рақс, эстрада, вокал-чолғу ансамбллари, область музика мактабларининг ўқитувчи ва ўқувчилари иштирок этишмоқда. Унинг очилишига бағишланган концертдан тушган маблағ Тинчлик фондига ўтказилди.

Фестиваль энди Оҳангарон, Олмалиқ, Ангрен ва Янгиобод шаҳарлари, Красногорск, Нуробод, Геолог посёлкалари ва колхоз, совхозларнинг маданият саройлари, қишлоқ клубларида давом этади. Концертларда халқ талантлари билан бир қаторда профессионал ижрочилар ҳам қатнашишиб, ўзларининг энг яхши куй, қўшиқ ва рақсларини томошабинларга тақдим этадилар.

«Оҳангарон водийси оҳанглари» санъат фестивали 28 сентябргача давом этади. У областимиз бадиий ҳаваскорлик коллективлари ва халқ талантларининг санъат ихлосмандлари олдидаги ўзига хос ижодий ҳисоботига айланади.

* * *

(Фестиваль ҳақидаги ҳисобот газетамизнинг келгуси сонларидан бирида эълон қилинади).

ДАМ ОЛИШ СОАТЛАРИДА

НИМА, ҚАЧОН, ҚАЕРДА?

Туристик сўқмоқлар чорлайди

Туристик сафарда бўлган киши бир олам таассуротлар билан қайтиши шубҳасиз. Айниқса, республикамизнинг тоғли районларидан ўтадиган туристик сўқмоқларда бўлиш жуда гаштли. Кузнинг шу қуёшли кунларида Тошкент областининг минглаб ҳаваскор туристлари янги маршрутлар бўйлаб сафарга отланадилар. Айниқса 27 сентябрь куни нишонланадиган Умумжаҳон туризм кунига бағишланган саёҳатлар қизиқарли бўлади. Уларнинг барчасида областимиз меҳнаткашлари иштирок этишлари мумкин. Бу саёҳатларга бориш тартиби қуйидагича:

● 21 сентябрь куни пиёда сафар қилишни истовчилар электричкада Хўжакент станциясига йўл оладилар. Станциядан тажрибали инструкторлар ҳамкорлигида Булоқсув дарасига сафар уюштирилади. Бу саёҳатда иштирок этиш истагида бўлганларни шу куни соат 9.00 да шаҳар чегарасидаги темирйўл вокзали кассаси ёнида кутамиз.

● 21 сентябрь куни Тошкент области бўйлаб бир кунлик велосипедда саёҳат уюштирилади. Ўз велосипедига эга бўлган ҳамда саёҳатда иштирок этиш ниятини билдирган дўстларимизни шу куни соат 8.00 да В. И. Ленин майдонига Гагарин номли боғ томондан кираверишда кутамиз.

● 22 сентябрь куни соат 9.00 да «Билимлар уйи»да «Табиат ва инсон» тематик кечаси ўтказилади. Ҳаваскор сайёҳлар ўз сафар таассуротлари ҳақида ҳикоя қиладилар, слайдларни намойиш этадилар.

● 27 сентябрь куни Тошкент туристик клуби велотуризм комиссияси Умумжаҳон туризм кунига бағишланган велосипед пойгасини ўтказади.

Мазкур сафарда — Тошкент — «Красний водопад» — Чирчиқ—Тошкент машрутида иштирок этиш истагини билдирган велосипедчилар соат 8.00 да В. И. Ленин майдонига Гагарин номли паркдан кираверишда тўпланишлари мумкин.

● 27 сентябрь соат 12.00 да Тошкент туристик клуби сув туризми комиссияси сув туризми техникаси бўйича шаҳар (шахсий биринчилик) мусобақаларига таклиф этади. Баҳслар Ўрда сувида (Ўрда бекати) ўтказилади.

● 27 сентябрь куни Янгийўл шаҳар саёҳат ва экскурсиялар бюроси шаҳарликларни 8 та махсус автобусда Тошкент шаҳри билан таништиришга олиб чиқади.

● 27 сентябрь куни Янгиобод, Фарҳод туристик базаларида, Чимён туристик комплексида бадиий ҳаваскорлик коллективлари иштирокида байрам тантаналари ўтказилади. Айни пайтнинг ўзида дискотекалар ишлаб туради.

Ўзбекистон тарих ва маданий ёдгорликларни сақлаш жамияти область советида

НЕГА ШУНДАЙ ДЕБ АТАЙДИЛАР

ҚЎРҒОНИ АРАБ. Араб қишлоғида, Чотқол дарёсининг чап қирғоғида жойлашган мозор қўрғонларининг бир групаси шундай деб номланган. Улардан бири хўжалик ишлари амалга оширилаётганда очилганди. Ўша пайтда одамнинг суяклари ва найзанинг уч қиррали уч қисми топилган. Шундан сўнг махсус қазиш ишлари олиб борилмади. Лекин бу ёдгорликлар давлат рўйхатидан ўтказилди.

ОБИРАҲМАТ. Палтовсойнинг ўнг қирғоғида, унинг Чотқолга қуйиладиган қисмида жойлашган ғорсимон майдон. Унинг пастки қисми қабариқ шаклида бўлиб, эни 21 метр, бўйи эса 12 метр. У Бўстонлиқ археология отряди томонидан 1962 йилда очилган. У энг кўҳна турар-жой объектларидан ҳамда энг қизиқарли қадимий ёдгорликлардан ҳисобланади.

ЧЎҚҚИЛАРДА БИТИЛГАН РАСМЛАР. Чотқолнинг чап қирғоғидаги биринчи чўққида, Бурчмуллага олиб борадиган кўприкдан юқорироқда ҳайвонларнинг тасвири туширилган 13 та ҳарсанг жойлашган. Уларнинг аксарият кўпчилиги Сибирь такалари, ёнидан қараганда эса шохлари орқага қайрилган эчкиларни эслатади. Айрим расмлар араб ёзувлари билан айқаш-уйқаш бўлиб кетган. Бу расмлар Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Чорвоқ археология отряди томонидан 1964 йилда қайд этилган.

ҚОРОВУЛТЕПА. Бурчмуллага олиб борадиган кўприкдан 500 метр юқорида баландлиги 8 метр ҳамда айланаси 70—80 метр келадиган чўққи жойлашган. Бу ёдгорлик эрамизнинг IV—XI асрларига мансуб эканлиги аниқланган. Олимларнинг тахминига кўра шу ерда қабила яшаган. Чўққи эса Чотқолдан нариги қирғоққа — тоғли районларга ўтишни таъминлаб турган.

З. ЭШМУРЗАЕВА.

● РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтида Болгария Халқ Республикаси китоблари декадаси ўтказилмоқда. Унинг программасига мувофиқ жойларда китобхонлар конференциялари ва қизиқарли учрашувлар, китоб кўргазмалари ва савдоси ташкил этилди. Суратда: пойтахтимиздаги Г. Димитров номли мактаб ўқувчилари Тошкентда таълим олаётган болгариялик студентлар Д. Неделчева (чапда) ва С. Костова билан суҳбатлашишмоқда.

Р. Шамсутдинов фотоси.

(ЎзТАГ).

● ҲАР ЕРДА ҲАР ХИЛ

ГУЛЛАР ВА УДУМЛАР

Гул — ҳаётнинг кўрки, файзи, табиатнинг инсонга инъом этган гўзал неъматидир. Ғоят кўркам дасталанган гул қайси дилни мафтун этмайди, севинтирмайди, дейсиз. Деярли дунёдаги барча халқларда гулнинг турли хислатларини акс эттирувчи афсоналар, ривоятлар тўқилган. Масалан, ҳиндлар атиргулни гуллар маликаси дейишаркан. Қадимги ҳинд афсоналарида ҳикоя қилинишича соҳибжамоллар маъбудаси Лакшми атиргул ғунчасидан пайдо бўлганмиш. Ғунча илоҳий мўъжизалар рамзи эмиш. Ҳиндларда қадимдан ҳозиргача ҳам олийжаноб бир одат анъана бўлиб келяпти. Улар азиз меҳмонлар, мўътабар кишилар бўйнига гулчамбар тақадилар.

Қадимги Юнонистонда ҳар йили баҳорда уч кун сунбул (гиацинт) байрами ўтказиш расм бўлган. Юнон эртакларида сунбул қайғу, ҳасрат гули сифатида талқин этилган. Бунинг сабаби шундай. Гиацинт исмли йигит ўша вақтларда ўтказиладиган спорт мусобақаларида ҳалок бўлади. Унинг қонидан униб чиққан сунбул «гиацинт» деб аталган эмиш. Бу ҳодиса қанчалик афсона бўлишига қарамай ривоятларда ҳақиқатдек тасвирланган. Шунинг учун ҳам одамлар унга ишониб авлоддан авлодга ўтказиб келишган. Пировардида бу халқ байрами сифатида ҳар йили нишонланадиган бўлиб қолган.

Наврўзгул ҳақида ҳам анчагина афсона, ривоятлар тўқилган. Қадим замонларда наврўзгулни шифобахш жаннат гули деб билишган ва унга эътиқод қилишган. Аксарият кишилар наврўзгулда тилсимларни очадиган, сеҳр-жодуларни бекор қиладиган куч бор деб ишонганлар. Бундай афсоналарнинг тўқилиши дин пешволари учун қўл келган ва улар оми халқни бунга ишонтиришга ҳаракат қилганлар.

Японияда хризантемани жуда севишади. Ҳатто Япония давлат эмблемаси, ҳарбий байроғи ва пулига ҳам хризантема тасвири туширилган. Япония олий нишони ҳам «Хризантема ордени» дейилади. (Улар хризантемани «кику» дейишади). Оммавий сайллардан бири «кику» гулига бағишлаб ўтказиладиган хризантема байрамидир.

Францияда парижликлар марваридгулни (ландиш) ниҳоятда қадрлашади. Майнинг дастлабки ҳафтасида шаҳар аҳолиси гулсиз кўчаларга чиқишмайди. Сабаби, шу кунларда парижликлар марваридгул кунини нишонлайдилар. Худди шу дамларда бу гулга талаб катта бўлади. Шаҳар атрофидаги махсус гулхоналарда ўстирилаётган марваридгуллар камлик қилиб қолади. Халқ эҳтиёжини қондириш учун мамлакатнинг узоқ ўлкаларидан кўплаб гул келтирилади. Француз қишлоқларида ҳам марваридгул кунини байрам қилиш одати ҳозиргача сақланиб келяпти. Майнинг биринчи ҳафтасидаги шанбада эркагу-аёл, ёшу-қари сайлга чиқади. Кўплаб гул теришади. Бу гуллар билан уйларининг эшик, деразасини, дастурхонларни безайдилар. Кечки пайт ўйинкулги уюштирилади. Рақсга фақат марваридгул воситасида таклиф қилиш мумкин. Бу ерда марваридгул йигитлар билан қизларни қовуштиради. Ҳамманинг қўлида дид билан тузилган гулдаста бўлади. Йигит қизни ўйинга таклиф қилади. Қиз бунга рози бўлса йигитга ўз гулини совға қилади. Йигит ҳам ўз навбатида шундай йўл тутади. Шу тариқа французлар кимнинг кимга кўнгил қўйганини билиб оладилар. Французларда марваридгул севги, ишқ рамзи ҳисобланади, испанларда эса қизил рангли чиннигулни муҳаббат рамзи деб билишади.

ДОКЛАДНИ КИМ ЁЗДИ?

● ҲАЖВИЯ ●

Район Советининг сессиясида сўзга чиққан раис эртаси куни хўжалик ишлари бўйича муовинидан иш орасида сўраб қолди.

— Кечаги докладни ким тайёрлаган эди?

— Нима эди, агрономга буюриб эдим. Чатоқ-патоғи бор эканми, — деди муовин ўзича ҳавотирланиб.

— Шундайми, агрономни чақиринг!

— Докладни сиз ёздингизми?— сўради раис агрономдан.

— Йўқ, бригада бошлиғи Ашírматга топширган эдим.

— Аширматга, қизиқ... қачондан буён Аширмат доклад ёзадиган бўлиб қолди.— Раис кети қаерга бориб тақалиши билан қизиқсинди шекилли, тутоқиб Аширматни чақиртирди.

— Докладни сен ёздингми, — сўради раис.

— Мени кечиринг, раис,— деди Аширмат титраб-қақшаб «Мен... мен дасхати чиройли деб, Надирматга буюриб эдим».

— Надирмат... Надирмат, Надирматинг ким бўлди?

— Надирматми, Надирмат кечагина ўқишни битириб келган анови тракторчи болада.

— Тракторчи болага?— Ҳайратдан кўзлари чойнак қопқоғидек очилиб кетган раис кулгисини яширишга уриниб, баланд овоз билан буюрди.

— Тракторчи болани дарҳол бакка олиб келинг!

— Ассалому, алайкум, раис бува. Мен... мен...

— Ҳа, сен сен... бола ростингни айтчи, докладни ёзишни кимга буюрган эдинг?

— Ҳеч кимга. Аширмат акам айтувдилар. Мени ўзим ёздим. Бошқа ҳеч нарсани билмайман.

— Баракалла, ўғлим. Баракалла. Доклад ўқиб умримда бунақа ҳузур қилган эмасман, илгарилари бир жумлани чайнайбериб нафасим бўғзимга тиқилиб қоларди. Бу гал анча енгил кўчди. Ҳам равон. Қўйилган вазифани айтмайсанми, тиниқлиги келинчакни пардоз ойнасига ўхшайди.

Баракалла, ўқитган домлангга балли.

Раис чеҳрасида пайдо бўлган мамнунлик табассуми ҳижолатдан кутилганлар лабига кулги улашди. Хонада қаҳ-қаҳа кўтарилди.

А. ШАЙХОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

ЎТ ЎЧИРУВЧИ РОБОТ

● СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг «Машинасозлик» павильонида ажойиб ихтиро билан танишиш мумкин. Агар сиз паришонхотирлик туфайли унутиб қолдирган электр асбоблари ёнғин чиқарадиган бўлса, бу асбобнинг ўзи бемалол уларни ўчириши мумкин. Ҳар қандай аппаратнинг баъзи бир қисмлари қизиши сабабли ёнғин чиқиш хавфи туғилса, автомат уларни дарҳол электр манбаидан узиб қўяди. Мабода телевизор ёниб кетса, робот 60 грамм порошокли ўт ўчириш асбобини мустақил ишга солади.

ХИБСХОНАГА... БИЛЕТ

● ПАВЛОДАР вокзалининг кассири С. Дорофеева яқинда «ғалати» йўловчига «хизмат» кўрсатди. Ёш, ёқимсиз ва бадқовоқ, лекин ўзини эҳтиёткорона тутаётган бир киши Донецккача билет сўради. Билет учун ҳақ олар экан, кассир пулларнинг бирида қорамтир-қизғиш доғлар — қон изларини сезиб қолди. Светлана Николаевна зудлик билан иш кўрди. Йўловчига сездирмай милициянинг навбатчилик бўлимига хабар қилди.

Бир неча дақиқадан сўнг С. Дорофеева кассаси олдида ўта хавфли жиноятчи қўлга олинди. У қамоқдан қочган бўлиб, бир неча жиноятларга қўл уриб, қурол эгаси бўлиб олган экан.

УЧИНЧИ БИРИНЧИ ХОТИН

● ҒАРБИЙ Германиядаги Любек шаҳрининг 52 ёшли фуқароси Вольфганг Хадефельднинг уйланиши барча газетачиларни қизиқтириб қолди. Вольфганг учинчи марта уйланди. Энг қизиғи, гап унинг уйланишида эмас эди. У учинчи марта... аввал икки марта ажраб кетган ўзининг биринчи аёлига уйланган эди. «Ёш келин—куёвлар»нинг учта боласи бор, «биринчи» никоҳдан иккита, «иккинчи» никоҳдан битта, деб хабар беради Чехословакиянинг «Недельна правда» газетаси.

ҲЎПЛАМ—ТЎПЛАМ

ПАРОДИЯ

Яхшиям бор дунёда
кўкчой,
Усиз яшаб бўлмас
ҳойнаҳой.
Ичга кирса битта ҳўпламни,
Тайёр бўлар шоир
тўплами.

Султон Акбарийнинг «Кўкчой» шеъридан.

Дўппини қўлга олиб,
Роса ўйга ботдим мен.
Чой дамлаб «тўқсон
беш»дан
Сўнг ёнбошлаб ётдим мен.
Суздим обдон қайтариб,
Совусин деб пуфладим.
Ва тегизиб лабимни
Мириққанча ҳўпладим.
Жимирлаб кетди бадан,
Сапчиб турдим ўрнимдан.
Нафас олдим энтикиб
Оғиз билан бурнимдан.
Қанча-қанча сўзларни
Зумда тизиб ташладим.
Олдинроқ чой ичмабман,
Бошни секин қашладим.
Яхшиям чой бор экан...

Абдуразззоқ ОБРЎЕВ.

● ЁЗ НЕЪМАТИ — ҚИШГА

УЗУМ АСРАШНИ БИЛИБ ОЛИНГ

Серқуёш республикамизда узумнинг турли-туман навлари мавжуд. Узум фақатгина ёз ва куз ойларидагина эмас, балки бошқа мавсумларда ҳам талаб-эҳтиёж катта бўлган истеъмолбоп маҳсулотдир. Лекин уни омборхоналарда 3—4 ой ҳатто ундан ҳам кўпроқ сақлаш имконияти йўқ эмас. Бунинг учун аввало ҳосили қишга олиб қўйиладиган токлар олдиндан белгилаб қўйилади. Кесиш ва кўмиш пайтида ҳам бу токларга тегилмайди. Ҳаво ҳарорати анча пасайгач яъни ноябрь ойининг ўрталарида узум узиб олинади. Ҳосилни йиғиштириб олиш пайтида, албатта, қайчи ишлатиб узум бошларининг банди ушлашга қулай бўлиши учун узунроқ қолдирилиб, озор етказмасдан кесилади. Сара, йирик бошлари омборхоналарда олдиндан тайёрлаб қўйилган ойинларга илиб қўйилади. Хона исиб кетса туйнукларни очиб хонани шамоллатиб туриш керак. Бу усул узумни ерга ёйиб ёки бошларни ип билан боғлаб осиб қўйишдан кўра узоқроқ сифатли сақлаш имконини беради. Чунки узум эзилмайди, заҳа бўлмайди, ҳамма ғужумларига бир хилда ҳаво тегиб туради.

Ойин тайёрлаш жуда оддий, узунлиги 1,5 ёки 2 метргача (уй эгасининг хоҳишига боғлиқ) бўлган йўғонроқ, бақувват қамиш пояларининг ҳар 3—4 таси жуфтланади ва улар ерга горизонтал ҳолатда қилиб сим билан тўқиб чиқилади. Қамиш жуфтларининг ораси тахминан 20—25 сантиметр бўлади. Аввал икки чети, сўнг ўртасидан сим ўтказилади. Симлар бақувват, юмшоқ бойланган нуқталар орасидаги масофа бир хил бўлиши лозим. Юқорига тўқиб чиқилган симлар учидан илгак тайёрлаб тўсинларга осиб қўйилади. Бир марта тайёрланган осма ойиндан бир неча йил фойдаланиш мумкин. Республикамизнинг жанубий областларида узум кўпроқ ана шу таҳлитда сақланади. Бу усулни ҳамма жойда қўллаш мумкин.

СПОРТ ● СПОРТ

СПАРТАКИАДА ЧЕМПИОНИ

● Тошкент. «Пахтакор» марказий стадионида енгил атлетика бўйича ўтказилаётган мусобақаларда республикамиз терма командаси аъзоси Р. Гатаулин лангарчўп билан баландликка сакрашда 5,75 сантиметрни забт этиб, спартакиада олтин медалини қўлга киритди.

Команда ҳисобида республикамиз вакиллари еттинчи ўринда боришмоқда.

СВЕТЛАНАНИНГ ЖАҲОН РЕКОРДИ

● Германия Демократик Республикасида мерганлик бўйича жаҳон чемпионати бўлиб ўтди. Унда СССР терма командаси составида қатнашган тошкентлик Светлана Лазарева ҳандақли стендга отиш бўйича жаҳон рекордини (450-имкониятдан 427 нишон) ўрнатиб чемпионлик унвонига сазовор бўлди.

ВЕЛОСИПЕДЧИМИЗ ЮТУҒИ

● Киев шаҳрида Олимпия тайёргарлик марказларининг Бутуниттифоқ мусобақалари ўтказилди. Унда тошкентлик армиячи Ж. Абдужабборов муваффақиятли иштирок этиб, 90 километрга критериум пойгасида иккинчи ўринни қўлга киритди.

МУВАФФАҚИЯТСИЗ ҚАТНАШДИЛАР

● Ленинград шаҳрида стол тенниси бўйича СССР халқлари IX ёзги спартакиадаси мусобақалари якунланди. Республикамиз терма командаси аёллари ҳамда эркаклари муваффақиятсиз иштирок этиб, 11 ва 12-ўринлар билан чегараландилар.

ХОККЕЙЧИЛАРИМИЗНИНГ КУМУШ МЕДАЛИ

● Бориспода чим хоккей бўйича аёллар спартакиадаси ниҳоясига етди. Охирги турда республикамиз хоккейчи қизлари Арманистон командасини 4:0 ҳисобида мағлубиятга учратди. Шундай қилиб, юртдош қизларимиз Москва терма командасидан сўнг иккинчи ўринни қўлга киритиб, спартакиаданинг кумуш медали билан тақдирландилар.

● «Пахтакор» катта спорт аренасида енгил атлетика бўйича СССР халқлари IX ёзги спартакиадаси ўтказилмоқда.

РСФСР терма командаси аъзоси Е. Радионова аёллар ўртасида 10 километрга спортча юриш бўйича ғолиб чиқиб, спартакиаданинг биринчи олтин медалига сазовор бўлди. Суратда: еттикураш бўйича Ўзбекистон терма командаси аъзоси Х. Кабанова баландликни забт этмоқда.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ, А. РИСҚИЕВ фотолари.

ЎзТАГ.

ГАП ЭГАСИНИ ТОПАДИ

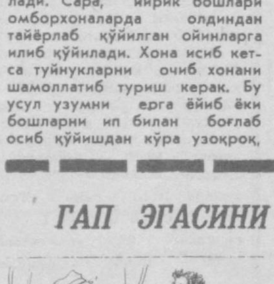

— Диагнозим нима, доктор?
— Хом семиргансиз, жисмоний иш қилинг.

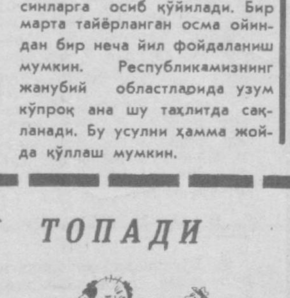

— Жиянни қайси катакка жойласам экан...

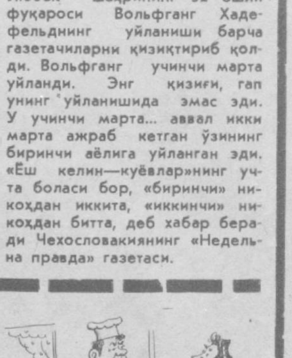

— Меню бултурги-ку?!
— Мана, янгиси, йилнинг бошида тузилган...

Ё. Одилов расмлари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

21, 22, 23 СЕНТЯБРЬ СОАТ 20.00 ДА

М. Қорнёқубов номидаги ўзбек давлат концерт-филармония бирлашмаси

ИЖОДИЙ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артисти ва Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Бобомурод ҲАМДАМОВ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Гавҳархон МАТЁҚУБОВА

Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Ҳамроқул ОДИЛОВ

ва Бутуниттифоқ бадиий коллективлар кўрик-конкурсининг дипломанти, Ўзбекистони Ленин комсомоли мукофотининг лауреати «ЛАЗГИ» вокал-хореографик ансамблининг

РАҚҚОСАЛАР ГРУППАСИ.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассасида соат 14.00 дан сотилмоқда.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ!

20 СЕНТЯБРЬ СОАТ 11.00 ДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИНИНГ

ДАМ ОЛИШ ЗОНАСИДА

Тошкент шаҳри Киров райони ташкил топганлигининг 50 йиллигига бағишланган

«ОКТЯБРДА ТУҒИЛГАН МЕҲНАТ ВА САНЪАТ ИТТИФОҚИ»

ШИОРИ ОСТИДА

МУЗИКАЛИ-СПОРТ БАЙРАМИ ЎТКАЗИЛАДИ

Байрамда Ўзбекистон санъат усталари, бадиий ҳаваскорлик коллективлари, Киров райони спорт-бадиий ансамбллари қатнашадилар.

Сценарий муаллифи ва постановкачи режиссёр — Станислав МАНСУРОВ.

Музикали-спорт байрамига марҳамат қилинг!

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

АБОНЕНТЛАРГА 15 НОЯБРГА ҚАДАР ЎЗ ВОДОПРОВОД-КАНАЛИЗАЦИЯ ХЎЖАЛИКЛАРИНИ

1986-87 йиллар қиш мавсумида фойдаланишга тайёрлаб қўйишни

ТАКЛИФ ЭТАДИ

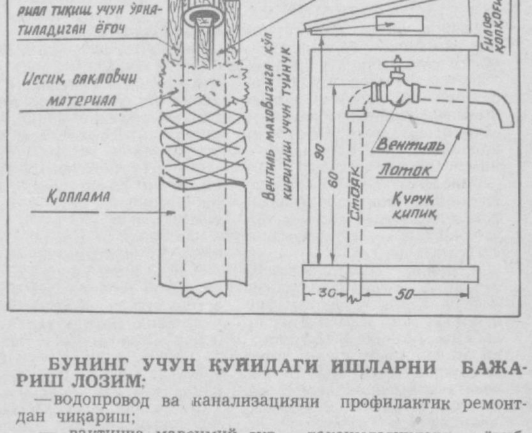

БУНИНГ УЧУН ҚУЙИДАГИ ИШЛАРНИ БАЖАРИШ ЛОЗИМ:

—водопровод ва канализацияни профилактик ремонтдан чиқариш;

— вақтинча мавсумий сув тақсимлагичларни ёпиб, қўйиш;

— очиқ ётган сув қувурлари, сув сарфини ҳисобга олувчи узеллар ва сув тақсимлагичларни иситиб қўйиш.

ҚИШ ШАРОИТИДА ФОЙДАЛАНИШГА ТАЙЁРЛАНМАГАН ВОДОПРОВОД-КАНАЛИЗАЦИЯ ХЎЖАЛИКЛАРИ ҚЎШИМЧА ОГОҲЛАНТИРИШСИЗ ШАҲАР СУВ ТАРМОҒИДАН УЗИБ ҚЎЙИЛАДИ.

Бир йўла сув ҳақини ўз вақтида тўлаш лозимлигини эслатамиз.

ҲОВЛИ ВОДОПРОВОДЛАРИНИ ҚИШДА ФОЙДАЛАНИШГА ТАЙЁРЛАШ:

Ҳовли водопровод тик қувурларини қиш мавсумига иситаётганда қувурнинг ташқи сатҳи—тик қувур ва иситувчи материал оралиғида 40-60 миллиметр бўшлиқ қолиши лозим.

Майдаланган сомон, қуруқ қипиқ, қуриган ўт ва бошқа совуқлик ўтказмайдиган материаллар ўраш материали бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Иситгич материалининг қалинлиги камида 30-35 сантиметр бўлиши керак.

Сув тик қувурини ўраш учун металл тўрлар, қоп, қалин қоғоз ва бошқалар қўлланилади.

Водопровод тик қувури ўралганидан сўнг у ёғоч билан ўраб чиқилади ва бўш қолган оралиққа қипиқ тўлдирилади.

Кўпинча вентилнинг сальниги ишдан чиқиб сув иссиқликни сақловчи материалга оқиб кетади. Шунинг учун вентилнинг таги тунука ёки шифер бўлагини ёғоч қопламадан ташқарига чиқариб, бир мунча нишаб билан ўрнатиш лозим. Ғилофнинг усти очиб ёпиладиган қопқоқ билан ёпилиб, вентиль маховиги учун туйнук қолдирилади.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — **23/IX да Келинлар қўзғолони.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Тошкентда биринчи марта «Йиртқич ҳайвонлар» аттракционининг гастроллари** (20/IX да 16, 19.00 да; 21/IX да 13, 16, 19.00 да).

Редактор
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/«Ташкентская правда»/
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750, БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325556; қишлоқ хўжалиги — 325647; пропаганда — 337010, 325749; совет қурилиши — 325733; маданият — 325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; тунги навбатчи — 325553; эълонлар бўлими — 325727.